

לקראת שבחת מלכתא

פנינים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים לפי סדר פלישת השנה
עונת חינוך מיוחדת לנבנות לאהבת השם והבדל ותודעתנו הקדושה
למאת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 450

פנינים לפרשת ניצבים וילך פ"ד

שמעתי פעם מאחד מגאוני וצדיקי ירושלים, כי אחד מתלמידי מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל ראה פעם את רבו יושב ומשנן עם את פסוקי המלכויות בלהט ובהתרגשות. כשהבחין ה'חפץ חיים' שהתלמיד מתחקה אחר מעשיו, הסביר לו ה'חפץ חיים' את פשרם...

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א בדברים נפלאים
בשם מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל | ליומא דהילולא כ"ד אלול

איור: מלכות וקסברגר

את המעשה הבא:

פעם נטפלו השלטונות בליטא לגאון מוילנא, העלילו עליו שקרים משקרים שונים והביאוהו למשפט. הגאון אחז מטעמיו שלו, שאין לו לדבר עם השופטים מטוב ועד רע, וכך היה: שאלו אותו, ואין תגובה. דברו אליו, והוא לא התייחס. חמתם של השופטים בערה בהם, ועל ההתעלמות הזו לבדה פתחו לו תיק חדש על בזיון מערכת המשפט, ופסקו לו עונש חמור יותר

פרשת ניצבים - הנקראת תמיד בשבת הסמוכה לראש השנה - מכונה בכתבי גדולי הדורות 'פרשת התשובה', משום שרבים מחלקי עבודת התשובה שביאר רבנו יונה מופיעים בה. נתבונן ונפיק לקח מהפסוקים הקדושים, לקראת יום הדין הבא עלינו לטובה; ולאחר מכן נבאר כמה מענייני עבודת היום למען נדע ונשכיל את המלאכה אשר לפנינו:

בתחילת הפרשה מדברת התורה על גודל העוון להתכחש לאימת הדין ולעשיית התשובה, ואלו דברים מבהילים וחריפים שאין כדוגמתם בהרבה מקומות בתורה: "וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֵּאת וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבּוֹ לְאָמֹר שְׁלוֹם יְהִי לִי כִּי בְּשִׁרְרוֹת לִבִּי אָלַף לְמַעַן סְפוֹת הַרְוָה אֶת הַצְּמָאָה: לֹא יֵאבֶה ה' סִלַּח לוֹ כִּי אֲזַי יַעֲשֶׂן אֶף ה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרִבְצָה בּוֹ כָּל הָאֱלֹהִים הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה וּמָחָה ה' אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: וְהִבְדִּילוּ ה' לְרַעְיָה מִכָּל שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֵלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה". (כט, יח-כ).

מדוע כה חמור הדבר? כי זוהי התעלמות מופגנת! הפניית ראש מכוונת לתוכחה! על זה האדם נתבע תביעה בפני עצמה.

מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, היה מספר כי בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר התגלגל עם ישיבתו מהעיירה קלעצק לעיר וילנא, נתנו לו ראשי הקהילה רשות להציץ ברשומות ופנקסי העיר שנכתבו עשרות שנים קודם לכן. רבי אהרן ביקש שיביאו לו את פנקסי הקורות מתקופת אדונינו הגאון מוילנא זצ"ל. שם הוא ראה

ממה שתוכנן בתחילה.

סוף דבר, הבין הגאון להיכן נוטים הדברים, הוריד את טליתו מראשו וחשף את תפיליו. אך ראו אותם הגויים, קיבלו פחד ואימה, ועזבוהו לנפשו. הן כך אומרים חז"ל (ברכות ו, א): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך" - אלו תפילין שבראש.

אנו יודעים, עורר רבי אהרן, שמלכותא דרקייעא היא כעין מלכותא דארעא, ומן המעשה הזה רואים עד כמה חמור בזיון מערכת המשפט. אם כך, אדם שיתעלם בראש השנה מהדין הנורא, וישאר באדישותו ביום המשפט יחמיר חלילה את עונשו עשרת מונים. על פי זה הסביר רבי אהרן את פשט לשון הפסוק: "וְהִתְפַּרֵּךְ בְּלִבְבוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהִי לִי כִּי בְשִׁרְרוֹתַי לִבִּי אֶלֶף". על זה גופא "לא יאבה ה' סלוח לו, ורבצה בו כל האלה". אם אדם חושב לעצמו שבאופן אוטומטי הוא יעבור כל שנה ושנה את הדין בשלום, וכביכול אין מקום לדאגה, להכנה ולתשובה, התביעה הזו נוראה אף יותר מעצם העוון!

לצערינו, התופעה הזו נראית מדי פעם במחוזותינו, והיא אינה ניתנת להבנה כלל. אם אנחנו מאמינים בני מאמינים, וסמוכים ובטוחים שאכן כל שנה דנים אותנו מחדש, וכל פעם מי יודע אם נעבור את הדין בשלום - מהיכן השאננות הזו? מהיכן נובעת התחושה של "שלום עלי נפשי"?! הלא זוהי התביעה הגדולה ביותר, ועל כך צועק הפסוק "לא יאבה ה' סלוח לו". נורא!

אך האמת היא שנקודה זו שייכת לכל אחד ואחד. הרי מטבע הדברים, אילו היינו מבינים את הענין לעומקו ובמלוא חומרתו, היה אמור להיות כעת מצב בו לא נוכל לשוחח כלל עם בני אדם. להבדיל, כאשר אדם עומד לפני משפט בשר ודם, ואפילו לא על ענין של נפשות אלא רק על מומן מועט או מרובה - הוא כולו חרד ומתוח, ומתקשה להתרכז בכל דבר אחר.

ומדוע איננו חשים כך בימים הללו? כי בכל אחד מאיתנו יש בחינה מסויימת של "התברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי", רחמנא ליצלן. או שמרגישים בפינה קטנה בלב "כמו ששנה שעברה עברנו, גם השנה נעבור", או שהאדם מדמה לעצמו שהוא יחסית בסדר, ואין לו מה לחשוש...

וממילא אם זה רק לא היה נכון בפני עצמו; הרי אף "מלאכים ייחפזון וחיל ורעדה יאחזון" בשומעם על יום הדין הקרב ובא. אבל מה עם ההתעלמות עצמה? האם מישהו מוכן לקחת על עצמו את התביעה הנוראה של "התברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי", רחמנא ליצלן?!... ויש לדעת, כי כשם שחמורה היא ההתעלמות - כך מבורכת היא הרצינות ונטילת האחריות לידים. אם האדם שם אל ליבו את חומרת הימים, ומעורר בנפשו את משמעותם העמוקה של יום הדין, וחושש ומפחד מבואו - זה עצמו נחשב לו לזכות, כי הוא מכבד את המשפט ואת היושב בכיסא המשפט.

ובעצם, מי שיתבונן באמת ובתמים במשמעות יום הדין, חומרתו ועומקו - אין ספק שיגיע לכך בקל. שמעתי על כמה וכמה יראים ושלמים שעשו כל טצדקי בימים אלו כדי לעורר בהם את אימת הדין.

סיפר לי הגאון הצדיק רבי חיים שטיינברג זצ"ל, על גיסו הרה"ג רבי עמרם בלוי, מחברי הנהלת ביד"צ ה'עדה החרדית', כי ראה פעם בחודש אלול את הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל, מנקה הדעת ואישי הסגולה בירושלים, כשהוא יושב וממתין בחדר ההמתנה לאולם הדיונים של בית הדין הגדול של ה'עדה החרדית'.

לא היה נראה שרבי יצחק דוד ממתין למשהו מסוים, אלא רק מביט לשם ההסתכלות בלבד, והחליט לגשת אליו ולשואלו לפשר הדבר. רבי יצחק דוד ניסה להתחמק, אך רבי עמרם דחק בו עד שנאלץ להסביר: "יום הדין מתקרב, ובאתי להיווכח בעיניי כיצד נראים פניהם של בעלי דין קודם כניסתם לדין"...

"נו, ומה ראיתם?" - התעניין רבי עמרם, ורבי יצחק דוד השיב: "הנה למשל ראיתי אחד שעמד בפתח הבנין חצי שעה ועישן לפחות עשר סיגריות מרוב לחץ... ותוך כדי ניגוש ושוב אל ה'טוען רבני' שלו כדי לדון עימו בטענות שיעלה במהלך הדיון.... את כל זה רצייתי לראות כדי להרגיש מהו דין"...

התבקשתי פעם לעמוד בדין תורה כדי להעיד

ובדידי הוה עובדה. התבקשתי פעם לעמוד בדין תורה כדי להעיד עבור אחד הצדדים. אינני יכול לשכוח את המתח בו הייתי שרוי כשעמדתי לפני הדיינים, זאת למרות שלא הייתי בעל הדבר בעצמו. מרוב בהלה נסתתמו כל טענותיי, ובקושי הצלחתי לומר את עדותי. זה המתח הטבעי שיש בבית דין, כל שכן הבעל דין עצמו, וכל שכן כשחיים ומוות תלויים בו!

ודווקא כשמרחיבים בענין זה, חובה להדגיש נקודה חשובה: במתח והפחד כשלעצמם כמעט ואין שום תועלת. להיפך - זה עלול לגרום ליאוש ולרפיון ידים, ולא זו המטרה; כאן אנו עוסקים בהתבוננות המביאה להתעררות מעשית, לדריכות המעירה את האדם מתרדמתו ומאדישותו. מה שמתבקש מאיתנו הוא לגשת לראש השנה ברצינות, בכובד ראש; המתח והפחד מבורכים כשהם מובילים לעשייה נחושה וחלהחלטות אמיצות, ולא חלילה חלישות הדעת.

מורי ורבי מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', עוסק בנקודה זו בספר "שמרו דעת" בו נדפסו שיחותיו מהשנים האחרונות. כה אמר:

"ברפואת הגוף ידוע, כי רופא שבא לאבחן מחלה חייב להיות רגוע וממוקד, אחרת לא יוכל לעשות את מלאכתו כראוי; וכך גם החולה צריך להיות רגוע ושלו כדי שלא להפריע לאבחנה, ולכן הרופא מרגיע אותו בדברים לפני תהליך הבדיקה.

"כך הוא גם ברפואה רוחנית, אמר רבי דוד. האדם צריך לעשות את המוטל עליו - אבל מצד שני להיות רגוע, לא להתעצב ולא להתבלבל. אדם עצוב הקרוב למבוכה יתקשה לתפקד כראוי, ולא זו הדרך. עליו רק לחשוב במתינות, להתבונן אל תוך עצמו, ולעשות חשבון הנפש איך לתקן את עצמו לאט לאט. בזה, סיים רבי דוד, יש תקוה שיוכל להתעלות".

לדברים שדיברנו, אודות האיכפתיות והיראה מהדין שעל כל אחד

להרגיש בימים אלו, יש קשר ישיר לעבודה המרכזית של יום ראש השנה עצמו, היא - **עבודת המלכויות**.

שמעתי פעם מאחד מגאוני וצדיקי ירושלים, כי אחד מתלמידי מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל ראה פעם את רבו יושב ומשנן עם עצמו כמה ימים לפני ראש השנה את פסוקי המלכויות בלחט ובהתרגשות. כשהבחין ה'חפץ חיים' שהתלמיד מתחקה אחר מעשיו, הסביר לו ה'חפץ חיים' את פשרם: "הלוא עומדים אנו לפני ראש השנה, בו נקבל על עצמנו שוב עול מלכות שמים. והנה ידועים דברי הגמרא במסכת גיטין (נו, א) אודות רבן יוחנן בן זכאי שנפגש עם הקיסר ואמר לו: 'שלמא עלך מלכא! שלמא עלך מלכא!'. אמר לו הקיסר: חייב אתה מיתה פעמיים, האחד - על כך שאיני מלך ואתה קורא לי מלך! ושנית - על כך שאם אני מלך מדוע התעכבת מלבווא אלי עד עתה. בלשון הגמרא: "אי מלכא אנא, עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי?"

"ולכן לקחתי לעצמי פנאי", הטעים ה'חפץ חיים', "להתכונן כראוי לעבודת המלכויות, להתחבר לפסוקים ולהבינם היטב - עוד קודם ראש השנה, כדי שחלילה לא יטענו כלפי את טענת הקיסר לרבן גמליאל: "אי מלכא אנא, עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי?... אני משתדל לבוא כבר בערב ראש השנה..."

במקהלות החסידים סיפור

במקהלות החסידים סיפרו אודות הרבי הקדוש רבי אהרן מקרלין זצ"ל, שכאשר הוא היה שומע את החזן מנגן 'המלך' תקפו חרדה גדולה. פעם הוא הסביר על מה הוא כה נחרד. "אני חושש שיטענו עלי בשמים את טענת הקיסר בפני רבן גמליאל: "אי מלכא אנא, עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי?"

זו עבודה שדורשת זמן רב ועבודה, ואינה נקנית ממילא ובבת אחת. הגאון הצדיק רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל היה מכוין את תלמידיו בערב ראש השנה, כך: "צריך לנסות לציייר ציור מוחשי באמונה - במלכות השם יתברך. להתבונן היטב בהנהגת שכר ועונש שבבריא - בעבודת הזכרונות, ולהגיע לאמונה מושלמת בתורה מן השמים - בעבודת השופרות, עד שהאמונה בזה תהא ברורה וחושית, וכל זה לוקח זמן. לכל זה צריך הכנה והתבוננות כבר בימי האלול".

ידועה דרשתו של המשגיח דישיבת חברון הגאון הצדיק רבי ליב חסמן זצ"ל, דרשה אותה נשא בשנתו האחרונה לפני התקיעות בישיבה. הוא הביא דברים נפלאים בשם מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אשר עבור דורינו השפל הם עומדים בעצם בבסיס עבודת המלכויות.

קיסר רוסיה יצא פעם לסיור ברחבי ממלכתו האדירה, ובכל מקום אליו הגיע נערכה לכבודו קבלת פנים מפוארת. הטקס הראשון התקיים בעיר המלוכה פטרבורג עצמה, וכיאות לעיר הבירה הוא נערך בשלימות, עם כל גינוני המלכות המתבקשים והראויים. בהמשך המסע, התקיימו קבלות פנים בערים חשובות נוספות, כמו מוסקבה למושל, שגם בה נערך מעמד מכובד מאד - אך לא הגיע לרמת ההשקעה והפאר שהיו בפטרבורג. כך המשיך הסיור מעיר לעיר, ובכל מקום קבלו את פניו וכבדו אותו לפי ערכם; אמנם ככל

שהתרחק מן המרכז לעבר הפריפריה וליישובים הנדחים יותר פחתו סממני הכבוד וההשקעה בטקסים לכבוד המלכות, אך כולם עשו כל שביכולתם.

המסע נמשך ונמשך, ויום אחד נודע לראש כפר נידח במיוחד כי הקיסר בכבודו ובעצמו עומד לעבור בכפר. הוא נחרד מהידיעה, שכן מנהגם של תושבי המקום הנבערים היה לכבד בזריקת אבנים ושאר מזיקים כל אחד שנקלע בטעות לכפרם...

הוא כינס בבהילות את כל תושבי הכפר לכינוס דחוף, וסיפר להם על הביקור המתקרב. "אין ביכולתנו לכבד את הקיסר או לעשות משהו מכובד עבורו, אבל אבקש ממכם בכל תוקף דבר אחד: רק אל תשליכו אבנים על מרכבתו..."

אמר ה'חפץ חיים' כך: השכינה הקדושה יורדת לעולם בכל ראש השנה - "דרשו השם בהמצאו", אומרים חז"ל, אלו הימים הנוראים. הקדוש ברוך הוא יורד כאן לעולם מן השמים, ונערכות עבורו 'קבלות פנים'. קבלת הפנים הראשונה בעולם היתה אצל האבות שהיו 'מרכבה לשכינה', שיא הדרגה של 'קבלת פנים' כראוי וכנדרש. אחר כך היתה 'קבלת פנים' של משה רבינו והנביאים, שגם היתה ברמה גבוהה שאין לתאר כלל, אבל לא היתה דומה לזו של האבות. וכך בכל דור ודור: תנאים, אמוראים, גאונים, סבוראים, ראשונים ואחרונים - בכל ראש השנה ערכו 'קבלת פנים' לקדוש ברוך הוא, לפי רמת ערכם ודרגתם, וכך גם בדור האחרון שלנו.

ומה דורשים מאיתנו? "נאר ווארף נישט קיין שטיינער", "לפחות רק אל תזרקו אבנים..." "אך בהשם אל תמרודו". לא מבקשים מכם קבלת פנים כמו הראשונים והנביאים. זה לא בדרגה ולא במעמד שלכם - אך לכל הפחות כשהוא נמצא כאן, לא למרוד בו, לא להמרות את פיו! לפחות זה!

עיקר העבודה בראש השנה, הרעים רבי לייב חסמן, הוא לדעת כי יש לנו עסק עם מלך! מלך מלכי המלכים! אנשים מבקשים, מתחננים, מתפללים ומפצירים - הכל צריך ונחוץ, אבל עיקר העבודה צריכה להיות הרגשה של מלכות, שעומדים לפני מלך, מלכו של עולם! עם הכרה זו ניתן לפעול יותר מכל הדברים האחרים, שכן מלך לא קצרה ידו: הוא יכול לתת ולהושיע ללא גבול.

וכיון שזו המטרה שלנו בראש השנה, הרי שדבר ראשון יש להשתדל 'שלא לזרוק אבנים'... 'לב יודע מרת נפשו', וכל אחד צריך לפשפש במעשיו ולבדוק מהו הדבר אותו הוא יעשה לכבודו של המלך שמגיע אליו לביקור. הגם אם תהיה זו התחזקות מועטה, אך העיקר להראות את ההכרה במלכותו יתברך!

עלינו לחשוש ולהיזהר בכל הנהגה שעלולה לסתור את הכרת המלכות, ואת מציאות המלכות. כמה דברים אנשים דשים בעקביהם כל השנה כולה - כעס, לשון הרע, זלזול בתפילה ועוד כהנה וכהנה. זה חמור כל השנה, אבל בראש השנה זה חמור שבעתיים - כי המלך כאן, וכשהמלך כאן אסור לזרוק אבנים! אם לא עושים את העבודה בשלימות, אם אין לנו כוחות ויכולות לעשות את מה שבאמת נדרש ממנו - לפחות נקפיד לא להשליך אבנים על המלך...

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

בסיום זמן החורף הודיע מנהל הכולל כי אינו יכול להחזיק עוד את המעמסה עליו, האברכים ההמומים מההודעה על סגירת הכולל ולא ידעו מה יעשו בחודש הבא, הופתעו כאשר אבא זצ"ל קם ואמר שהוא מקבל על עצמו להחזיק את הכולל במחצית השנה הבאה

על עבודת הקודש באלול ובימים הנוראים,

מאת הרה"ג רבי פנחס בידרמאן שליט"א, מנהל רוחני ת"ת פינסק קרלין,

לדמותו של אביו הרה"צ רבי ישראל דב זצ"ל, ראש ישיבת 'דברי אמת', כ"ה אלול תשע"ט

שדקדק בלשון חכמים "כל התחלות קשות ומכאן ואילך יערב לכם", שלכאורה לפי ההתחלה שפתח בעניין של קושי היה לו לסיים "מכאן ואילך יקל עליכם", אלא ללמדנו בא שאכן אף פעם לא יהיה קל, אלא 'יערב' יהיה ערב ונעים, וממילא לא תרגישו את הקושי. ה' יזכנו להרגיש נועם עבודתו ויראתו.

אין שני מלכים בכתר אחד

הגמרא במסכת חולין (ס, ב) מגלה לנו רזי עולם ממה שהיה בעת הבריאה בששת ימי בראשית, שבתחילה ברא הקב"ה שני מאורות שווים בגדולתם ובעוצמתם, השמש והלבנה, ובאה הלבנה וטענה שאי אפשר כך 'אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד', ואמר לה הקב"ה, "לכי ומעטי את עצמך. וזהו שפתח הכתוב (בראשית א, טז) 'ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים' ומפרש 'את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה' וגו', כי מתחילה היו שניהם גדולים ולאחר מכן הקטין את הלבנה. מימרא זו צריכה תלמוד, כי מאחר שקיבל הקב"ה את טענת הלבנה והצדיק את דבריה שאכן אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד, אם כן למה זה מתחילה נבראו שניהם שווים.

במסיבת הפרישה שנערכה לגנרל הוותיק היוצא לפנסיה מאוחרת בהגיעו לגבורות, התאספו כל מכריו וגם אורחים מזדמנים שנקלע למקום באותה העת. לאחר שסופרו ותוארו בהרחבה כל מעללין ומעשי גבורתו נשאל הגנרל איך הגיע לכושר גופני כזה ששרד בו עשרות שנים.

התחילה הגנרל לתאר ולפרט את האימונים המפרכים שעבר: "מתחילת ימי הטירונות ועד שהגיע להיכן שהגיע, תיאר את המשאות הכבדים שנאלץ לשאת על כתפיו תוך כדי הליכה במסלולים אתגריים קשים ומפרכים, היקיצה מהשינה כמה דקות אחרי שנרדם, הקריאה הבהולה מחדר האוכל תוך כדי הארוחה, וכל זה - סיים בפאתוס מתובל בהערכה עצמית לא מבוטלת, חישל את גופי וחזק את כוחי ויכולת סיבולתי והביא אותי לפסגות אליהן הגעת".

"מעניין", הזדעק אחד מן הקהל, "גם אני עברתי את כל זה, נאלצתי לסחוב משאות כבדים הוצרכתי ללכת הליכות קשות ומרוחקות, לא נתנו לי לישון ולא לאכול, וגופי לא רק שלא התחשל אלא להיפך נחלש וכמעט התמוטט, ועד היום אני חי הודות לתרופות שאני נוטל באופן יומיומי, כדי לחזק את גופי המעונה".

הגנרל מסתכל עליו ולא מזהה אותו, הוא נראה אכן בן גילו פחות או יותר, אבל הוא לא זוכר אותו משום שלב בטירונות ובמחנות האימונים, "היכן שרתת הוא שואל אותי", ומה התברר, הוא עבר את כל זה במחנות העינויים בסיביר...

כי אכן כבר אמר החכם מכל אדם (משלי יח, יד) "רוח איש יכלכל מחלהו" כי רוח האיש ורצונו נותן לו כח וסיבולת לסבול אף את חוליו וחולשותיו, כי זה אשר מרצונו הטה את שכמו לסבול את העול הכבד הרי יש כח בידו לסבלו וממילא הוא הולך ומתחשל, אבל זה אשר הטילו עליו לאנסו ולמורת רוחו הרי הקושי משבר את גופו ונפשו.

ועכשיו כאשר עומדים אנו לקבל על עצמנו עול מלכות שמים ועל מצוות, יש לנו לדעת שאם נטה שכמ מרצון לקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, הרי רצון זה הוא אשר יתן לנו כח ויוסיף לנו חוזק שנוכל לקיימם כדת וכדין.

ועל זה הדרך שמעתי פעם הבחנה נפלאה מדודי זקני הגה"צ רבי יוסף ציינווירט זצלה"ה מגדולי המחנכים בעיה"ק ירושלים,

ופירשו חכמי המוסר שאין כאן שום שינוי במעשה בראשית, אלא הכל תלוי לפי המחשבה, הקב"ה ברא שני משרתים לשרת את ברואיו ולהאיר להם, ובזה לא מצאנו מעולם ששתי משרתים אינם משרתים בשירות אחד, אדרבא איש לרעהו יעזרו, אלא מכיון שהלבנה ראתה בזה 'מלכות' וטענה כך, לזה אמר לה הקב"ה אני יעדתי אתכם לשרת, אבל אם את רואה בזה מלכות, צדקת בדבריך, כי אכן אין שני מלכים משמשים בכתר אחד. ואנו לעניינינו נלמד מכאן אורחות חיים ונתיבות מוסר שאכן הכל תלוי לפי המחשבה, יש לך שירות שהנועד לה מחשיבה למלוכה, ויש לך מקבל מלוכה ורואה בו שרות.

המפנה אירע בשלהי חודש אדר ה'תשמ"ח

אחד מן החבורה בכולל האברכים הירושלמי היה אבי מורי הרה"צ רבי ישראל דב [רבי בעריל] בידרמאן זצלה"ה, [נלב"ע כ"ה אלול תשע"ט] אינו מתהדר במעלותיו ואינו מתנשא בייחוסו הרם בהיות נצר טהור לגזע הקודש בית לעלוב כבנו של הרה"ק רבי יעקב יצחק זיע"א מלעלוב - ירושלים, וחתנו כבנו של הגאון הצדיק הנודע רבי נטע ציינווירט זצלה"ה, תפארתו הוא בהיותו "א ישיבה מאן" כדרכם של בני ירושלים של מעלה, אשר תורתם אומנותם ואינם משים מאהלה כל הימים לרבות הלילות, מתהלכים בצדי דרכים בפשטות עממית ובהארת פנים לכל עובר ושב, בצהלה שעל פניהם מחפים הם על היראה העילאית הרוחשת בקרבם, ומסתירים את גאונותם ובקיאיותם בכל חדרי התורה.

המפנה אירע בשלהי חודש אדר ה'תשמ"ח, כאשר בסיום זמן החורף הודיע מנהל הכולל שנשא בעול הכספי כי שוב אינו יכול להחזיק עוד את המעמסה עליו, האברכים ההמומים מן ההודעה על סגירת הכולל והיפרדות החבילה ולא ידעו מה יעשו בחודש הבא הופתעו, כאשר אבא זצ"ל קם מפינתו ואמר שהוא מקבל על עצמו להחזיק את הכולל במחצית השנה הבאה עד חודש אלול. יש לציין שלמעשה החזיק אבא את הכולל למעלה משלשים שנה עד חודש אלול תשע"ט, כאשר בלילה האחרון טרם שנפל על משכבו ממנה לא קם, חתם על המלגות לחודש אב.

בסייעתא דשמיא ראה ברכה בעמלו והכולל התרחב ונתוספו ספסלי בני מדרשא באברכים מופלגים עמלי תורה, ואף קרא לו שם "ישיבת דברי אמת", כאשר אבא רואה את עולמו בחייו בהרבצת התורה ובפלפול עם חברים מקשיבים כדת של תורה.

אולם הסיפור עדיין לא התחיל...

חברותא קבועה היה לו לאבא ז"ל עשרות שנים עם אחד מגדולי מרביצי התורה בקרתא דשופרי"א, הגאון הנודע רבי אברהם יצחק ערנברג זצלה"ה, אשר מלפנים נקרא ע"י כ"ק אדמו"ר רבי מאיר מאמשינוב זיע"א להרביץ תורה בשיבתו, ולאחר מכן שימש כמגיד שיעור בישיבת "מאור עיניים" ובעוד כמה מהיכלי הישיבות בהם העמיד תלמידים לאלפים, גאון זה לא זכה לפרי בטן ל"ע ורגשי נחת רווה מהתלמידים המרובים החשובים כבנים.

ברבות השנים, מחמת כמה וכמה סיבות ובפרט לאחר שהכולל

שהיה בראשותו עבר מעיה"ק ירושלים לאחת מערי הפריפריה, נשאר הגרא"י לשקוד על תלמודו בביתו לבדו, מיד כאשר שמע על כך רעהו הקרוב אבא ז"ל לא היסס הרבה וקרא לו בכבוד גדול לכהן כראש כולל אצלו.

ולא שמסר לו את הכולל, אלא אבא נשאר להיות העומד על הפקודים כמימים ימימה, מתאמץ למעלה מכוחותיו ומוסר נפשו גופו וכבודו להשיג את התמיכה לעמלי התורה, וכל הפעולות הכרוכות מסביב, ורק את חלק התורני עם כל הגישמאק והנחת שהיה שואב עד כה מפרי עמלו, את זה מסר לגרא"י ערנברג זצ"ל.

יתר על כן, מטבעם של דברים אשר האברכים שהיו מורגלים מימים ימימה לברר ספיקותיהם ולפרש חידושיהם לפני אבא ז"ל, המשיכו גם הלאה אף לאחר שהגיע ראש הכולל החדש שלא היה מוכר להם, עד שקם אבא ז"ל ועשה מעשה, והתחיל ללמוד עם החברותא שלו מסכתא אחרת, ומעכשיו כל הבא אליו היה מתנצל לפניו שהוא עוסק עכשיו בסוגיה אחרת... והיה רבי אברהם יצחק מתפלפל עם האברכים והדברים מאירים כנתינתם מסיני, ואבא יושב מן הצד ורואה ושמח בליבו...

כי אכן אבא ז"ל לא ראה בזה שום ענין של שררה וכבוד אלא שירות, והרי כמה משרתים משמשים יחד במשבצת אחת ואין אחד מפריע לזולתו ולא מעכב, אלא אדרבא מן ומינך יתקלס עילאה.

קריאת התורה במתנה

אמנם מצאנו לו גם מחשבה אחרת...

לפנות בוקר של שמיני עצרת שמחת תורה תשע"ז לא הרגיש אבא ז"ל בטוב והובהל לבית החולים שערי צדק במצוקה נשימתית, בצהרי החג הגיעו בני נוער עם ספר תורה בידיהם לרקוד הקפות ולשמח את החולים ובני משפחותיהם, לאחר שגמרו את סיבובם ניגש אליהם אבא זצ"ל בשארית כוחותיו והתחנן לפניהם שיניחו לקרוא את קריאת התורה, בהתחלה לא רצו כל כך, אך כשראו את תחנוניו ועד כמה הדבר בא לו בנפשו נעתרו לכך, ולאחר כמה דקות פרשו טלית של מצוה על אחת המיטות הריקות ששימשה כבימה, ופתחו בקריאת התורה.

במוצאי החג כאשר באתי לבקר את אבא ושמעתי על כך, הרהרתי בלבי, ריבונו של עולם מי כעמך ישראל, יהודי המובהל בפתאומיות משולחן החג אל בית החולים בניידת טיפול נמרץ ושרוי בסכנת חיים, ועל מה הוא דואג ומהו מבקש, 'קריאת התורה', אשרי העם שככה לו. אך אבא ז"ל רוח אחרת היתה עמו, הוא מצדו שח לי בפנים מאירים, אני יושב ומהרהר במה זכיתי לכך, איך קבלתי מתנה גדולה זו אשר גם פה בבית החולים לא חסר לי דבר, ועד למיטת חוליי הביאו ספר תורה וזכיתי לשמוע קריאת התורה כדת, אולי בגלל שבכל ימי הנני מתאמץ בכל כוחותיי לשמוע קריאת התורה כראוי, לכן זכיתי שביום השלמת התורה, ביום שמחתה, גם כן אשמע קריאת התורה היכן רק שאני שרוי...

ואם תרצו אין אלו שני חשבונות הפוכים אלא היינו הך, כי אם לעמוד בראשות הכולל היא שירות, הרי קריאת התורה היא מתנה...

האב הביא את התינוק ובקול בוכים החל לומר את הפסוקים שאומרים לפני הפדיון, הוא היה צריך להתחיל בברכה ועיניו מלאות דמעות של כאב...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', עם מעשה מדהים שאירע באחרונה בתל אביב, ויש בו לימוד מוסר השכל עצום על חשיבותו של כל יהודי

אתם נצבים היום (כט ט)

בפדיון הבן לנכדי נ"ו, הוזמן הרה"ג ר' נחום רפפורט שליט"א לשמש ככהן הפודה את התינוק הבכור. לאחר שנשא דברים בגודל חשיבות מצוות פדיון הבן, סיפר מעשה מפליא של השגחה פרטית שבד"דו הווה עובדא.

ביום מן הימים הוזמן לפדיון הבן בתל אביב, הזמן שנקבע הוא ליום ראשון בשעה 9.00 בערב, כמי שרגיל לשעות שנקבעות בשמחות ולחוסר הדיוק שבהם, כיון עצמו לצאת מבני ברק להגיע בשעה 9.30 הפדיון אמור להתקיים בבית כנסת בן 100 שנה בקרבת שכונת שיינקין, הימים ימי הפגנות האנרכיסטים נגד הממשלה, וכדרכם חוסמים כבישים ומשבשים את התנועה, הוא מתקרב לתל אביב והפקקים הולכים ומתארכים, הוא עומד בקשר טלפוני עם אבי הבן, מודיע על איחור שאין ביכולתו לדעת מתי זה יהיה בפועל.

למעשה הוא הגיע בשעה 10.30 לבית כנסת עתיק יומין, הוא ציפה לשמוע קול המולה של החוגגים, אך חוץ מבית כנסת מואר כמעט לא שמע מאומה, כשנכנס הופתע לראות ארבעה אנשים בלבד! הסב, האב, האם וחתן הפדיון, התינוק עצמו.

האב ניגש ושאל אם צריך ע"פ הלכה לקיים את הפדיון בעשרה, הכהן ענה שאין חובה לקיים בעשרה אך כמובן שיש עניין ברוב עם ובפרט מצווה נדירה שלא כל אחד זוכה לה. הצטער האב מאוד, ושח בפני הכהן: מתברר שהוא עצמו שגדל בבית מסורתי בתל אביב זכה לחזור בתשובה והוא גר בקריית ספר, "אם הייתי עושה בקריית ספר היו לי חמישה מניינים", אמר, "אבל אבי ביקש ממני שאבוא לעשות זאת בבית הכנסת בו הוא מתפלל בתל אביב... מי יודע אם אצליח להשיג מניין... חבל שלא עשיתי זאת בקריית ספר".

נטל האב את הטלפון והחל מדפדף באנשי הקשר שלו

הכהן העמיד אותו על טעותו: "לקיים את המצווה ברוב עם זה עניין, זה הידור", אמר לו, "אבל כיבוד אב זה דאורייתא, אין ספק שהרבה יותר רצוי לצרף כיבוד אב למצווה מיוחדת זו מלצרף הידור של רוב עם".

אך האב לא רצה להחמיץ את ה'ברוב עם' וביקש רשות לנסות להביא עוד כמה יהודים, הכהן הסכים והתיישב בצד ללמוד.

נטל האב את הטלפון והחל מדפדף באנשי הקשר שלו חיפש את חבריו מהעבר הגרים עדין בקרבת מקום, הוא הרים במשך עשרות

דקות טלפון אחרי טלפון, ואחרי רבע שעה נכנס עוד יהודי, עבר עוד רבע שעה והגיע עוד אחד, הכהן הציע עצמו שיצא לרחובה של עיר ויכניס עוד מספר יהודים, אבל האב הזהיר אותו, כאן אין מה לצאת ישנם סודנים, ואם יש יהודים הם בדרך כלל מאוד לא אוהבים אותנו... בלשון המעטה.

השעה כבר היתה 11.15 בלילה ועדיין הם שמונה יהודים, האבא כבר הצליח לעבור על כל אנשי הקשר שלו... הוא פנה לאביו - סב התינוק וביקש אם יש לו אפשרות לקרוא לאיזה חבר, האב הרים טלפון לגבאי הישיש של בית הכנסת, שעה זו אצל הגבאי היא שעה הרבה יותר קרובה לשעת הקימה שלו מאשר זמן השכיבה שלו... הגבאי שמע ונענה מיד לבקשה, הוא לבש את בגדיו ותוך עשר דקות התיישב בבית הכנסת, הם כרגע תשעה בני אדם, ואין עשירי! אותם מספר אנשים שכן הסכימו להגיע כבר החלו להתמרמר, הם אמרו לאב שיש להם מחר יום עבודה לא שייך שיתעכבו יותר, או שהוא מתחיל בטכס - כלשונם או שהם עוזבים, הכהן לחץ על האב ואמר שתשעה זה יותר מאשר ארבע יש בזה גם ברוב עם, כדאי שיעשה עכשיו את הפדיון אחרת ישאר עם ארבעה בני אדם.

האב הביא את התינוק וממש בקול בוכים החל לומר את הפסוקים שאומרים לפני הפדיון, הכהן שואל אותו מאי בעית טפי, והוא עונה שחפץ הוא בבנו, הוא היה צריך להתחיל בברכה ועיניו מלאות דמעות של כאב על שלא זוכה לקיים זאת ברוב עם. הוא נעצר לפני הברכה, ו---

עלולים בראשונה... נמצא כי יעקב וישראל שניהם הם בכורים שהם ראשונים בסדר הבריאה וזהו שאמר בני בכורי ישראל'.

השל"ה הקדוש מבאר את משמעות התואר "בכור" ריכוז כל האהבה. כידוע אהבת ודאגת הורים מתחלקת בשווה לילדיהם. אם יהיו להורים שני ילדים אהבתם ודאגתם תתחלק לשניהם בשווה. ואם יהיו להם עשרה ילדים תתחלק אהבתם ודאגתם לעשרה חלקים. אבל כשנולד ילדם הראשון כל אהבתם ודאגתם מורעפת רק לו. כל כוח ההורות טמון בו.

הכרזת הקב"ה הייתה. אתם רואים שישנם מיליארדי אנשים בעולם. חושבים אתם שבתור בורא עולם אביהם של כל יצורי העולם מתחלקת אהבתי בין כולם. אבל טעות היא בידכם. כי "בני בכורי ישראל" כל יהודי הוא בגדר בני בכורי. כל אהבתי היא רק אליו כל השמחה שיש לי בעולם היא, יש לי בן בכור בעולם, וזה אתה בני בכורי. ומחדש השל"ה דבר נפלא. כך צריך לחוש כל יהודי. כשם שיש לקב"ה שמחה עצומה בעצם היות משה רבינו בעולם. כך הוא שמח בכל יהודי. אמנם מעשי משה רבינו רצויים הרבה יותר משלי. אבל אהבת ה' ושמחתו בקיומי שווה לשמחתו ואהבתו למשה רבינו. פדיון הבן בא לבטא הרבה יותר ממצוות רבות את היותנו קדושים מרחם. כשהקב"ה אומר "כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך" פירושו שהוא הפריש אותנו ויחד אותנו בשבילו, חיבר אותנו אליו, "קדש לי כל בכור" הבכורות מבטאים את היחוד שלנו עם הבורא.

הינו מצפים שהיחוד הזה עם הבורא יהיה רק למי שבאמת מסמל את יחודו יתברך בעולם, הלא בכך בחר בנו ה' שנקבל תורתו ויראתו, אבל בדיוק על כך הבטיח השי"ת "לבבתי ידח ממנו ידח" מאז הכרזת השי"ת "בנים אתם לה' אלוקיכם" נעשינו בקשר ביולוגי כביכול עם הבורא, וגם הילד הנידח ביותר הקב"ה מקבץ נדחי עמו ישראל. ולא, שלא נטעה שזהו קשר חד צדדי, קשר ביולוגי הוא קשר הדדי.

הוא סיפר על אותם יהודים בני ספרד

מרון הגה"צ רבי אלי' לופיאן זצ"ל ביטא זאת בסיפור הבא: הוא סיפר על אותם יהודים בני ספרד שהתמודדו עם רדיפת האינקוויזיציה, חלק עזב את כל רכושו ומשפחתו ועזבו את ספרד, חלק נשאר וקיימו את התורה בסתר, וחלק נשברו ושלחו את ילדיהם למנזר. אחד מאותם ששלחו את בנו למנזר, בעודו ילד קט ממש, הילד גדל כנוצרי גמור מבלי שידע על עברו, הוא טיפס במעלות הכמורה עד שנעשה ראש הכמרים והתמנה לשופט.

חוסר ידיעתו של השופט על עברו הביא אותו להוציא לרעה את דינם של רבים וטובים מבני העם שהובאו לפניו למשפט. ביום מן הימים הביאו לפניו יהודי שנתפס עובר על תקנות האינקוויזיציה ומקיים מצוות והיה צריך לשפוט אותו, אך הוא הרגיש שאיננו יכול לפסוק עליו גזר דין מוות, ירד השופט מכיסאו ונכנס לחדרו להבין מדוע הוא לא מצליח לשפוט את אותו יהודי, לאחר מספר דקות חזר השופט ושוב ניסה לגזור את הדין ולא הצליח וכך חזר הדבר על עצמו שלש פעמים. לאחר הפעם השלישית פנה השופט אל היהודי ושאל אותו האם

"הדלת נפתחת" - בדלת נעמד אדם, קשה לתאר את אותו אדם, הר אדם, מפחיד מאוד, שערות ענקיות מתקרזלות לו על הכתפיים, גופו מלא 'קישוטים' מהסוג שלא יורד לעולם, ועגילים גם הם נראו בשפע... הוא נעמד על יד הדלת ומתחיל להסריט את האירוע, אחד הנוכחים רץ אליו ושואל אתה יהודי? ייתכן והוא עובד זר... האורח נפגע, "מה נראה לכם שרק אתם יהודים, אני יהודי וסבא שלי היה רב...".

האב אמר בשמחה את שתי הברכות, נתן את מעות הפדיון לכהן ובאותו רגע האיש יוצא מהמקום לרחוב.

הרב רפפורט ממשיך ומספר: אני הסתקרנתי מאוד, ראיתי כאן השגחה פרטית נפלאה אני חייב לברר מה זה, נתתי נפשי בכפי ורצתי לרחוב לתפוס את הבן אדם, הוא רץ אחריו וקורא צדיק, ה'צדיק' מסתובב לראות מי מנסה להדביק לו שם כזה, והכהן אומר לו תראה אתה עכשיו היית בבית כנסת בפדיון הבן יש סעודת מצוה בא תצטרף איתנו.

הבן אדם מרים את קולו, אני? אני בבית הכנסת, אני לא נכנס לבית כנסת, שלושים שנה אני גר בשכונה אף פעם לא נכנסתי לבית כנסת, מה פתאום שאני ייכנס שוב לבית כנסת? והחל לשפוף אש וגופרית, עד כמה הוא לא אוהב דת ודתיים... מדוע אפוא הפעם כן נכנסת, תמה הכהן.

והאדם עונה תשובה ששיתקה אותו ממש, הוא חזר ואמר, שלושים שנה אני עובר כל יום ליד בית הכנסת ולא רוצה להיכנס, אבל עכשיו עברתי וקול פנימי אמר לי להיכנס, כמובן שדחיתי אותו, והמשכתי ללכת, הגעתי לסוף הרחוב וקול פנימי צועק לי תיכנס לבית כנסת, לא יודע למה שמעתי לאותו קול, חזרתי את הרחוב חזרה נכנסתי, לא הבנתי כלום מה נעשה שם, רק הוצאתי מיהרתי להסריט ולשלוח לחברים שיראו איפה הייתי!...

מעשה נורא של השגחה פרטית מכל הכיוונים, אדם ששלושים שנה לא מתקרב לביהכ"נ, הימים ימי הפגנות יום יומיות נגד החרדים, ויש לו קול פנימי, אם היה שומע לקול הראשון היה מגיע לתחילת המעמד והוא הרי לא רוצה להישאר, רק צילם ויצא, הפדיון לא היה נעשה בעשרה, הוא ימשיך ללכת עד לסוף הרחוב ויחזור בגלל אותו קול פנימי, וכך הוא מגיע בדיוק לשתי הברכות ומעשה הפדיון ויוצא, פלאי פלאים.

אני רוצה לשתף את הקוראים הנכבדים

אם יורשה לי אני רוצה לשתף את הקוראים הנכבדים בהרהורים שהיו לי במשך כמה ימים לאחר ששמעתי את תיאור הסיפור מהרב רפפורט, היה כאן משהו עמוק מאוד.

הגילוי של השי"ת כשבא לפדות את עם ישראל ממצרים הוא "כֹּה אָמַר ה' בְּנֵי בְּכָרַי יִשְׂרָאֵל" המהר"ל (גבורת ד' כט) מרחיב לבאר את משמעות הבכורה של עם ישראל. וז"ל:

'קרא ישראל בנו בכורו, רצה לומר כמו שהבכור נקרא ראשית כי הוא ראשית אוננו שהוא התחלת הראות כחו של אדם שנגלה בו כחו, כי הבן הוא כחו של אב, כך ישראל הם התחלת גילוי כחו של הקדוש ברוך הוא בעולם הזה, כי העלול מורה על העלה יתברך והם

רגע לפני שהדממתי את המנוע, תנועה אחת של חוסר זהירות ו... פגעת ברכב היוקרתית. בבהלה רבה יצאתי החוצה, בתקווה שהמכה לא גרמה נזק, אבל.. 'קווטש' רציני הופיע על חלקו האחורי של הרכב, וברור היה שעל כזה נזק צריכים לשלם... חיפשנו איזה פתק, והצלחנו למצוא פיסת נייר

כשהכל לטובה ואין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה, ממילא אפשר לקבל בשמחה את כל מה שיבוא עליו

ל-אנשי חיפה והצפון שמכירים את שכונת 'הדר', שהפכה לשכונה חרדית לכל דבר, בצורה שלא תאמן, ורק כדי לשבר את האוזן, אציין שבילדותי שם, היינו החרדים היחידים שהתגוררו בבניין, היום בחסדי ה' כל הבניין כולו וגם אלה שסביבו מאוכלס בדירים שומרי תורה ומצוות כ", אוסיף ואציין שמדובר ברחוב חרמון (מי לא מכיר), רחוב שאינו רחב כלל, אך מחמת העומס של המכוניות ומיעוט החניה בו, כי חניה פרטית בבניין לא קיימת שם כלל עוד מימי אבא חושי, חונים בו משני צידי הכביש, וכדי שהמכוניות יוכלו לנוע בו למרות שאינו רחב, אזי החניה היא חצי על המדרכה, חצי על הכביש - "וכך" ממשיך ידידי לספר "אנו נוסעים את הרחוב לאורכו ולרחובו שוב ושוב, ולא מצאנו בשום אופן מקום לחנות בו. עברנו לרחוב המקביל ולזה שמקביל מהצד השני, וכך נסענו לאט לאט את כל הרחובות הסמוכים, אבל אין שום חניה. עברו עשר דקות, רבע שעה, ועדיין לא נושענו, והנה אחרי כמעט עשרים דקות של חיפוש חסר תוחלת, כשהילדים כבר עצבניים ומפלס הלחץ מגיע לשיאו, אנחנו רואים רכב יוצא ממקום החניה. מתקרבים במהירות ופוחדים להתאכזב ולגלות שזו היתה חניית נכה, ו... הפלא ופלא, חניה חוקית לכל דבר ועניין!

דא עקא, היה קצת קשה להשתחל פנימה, כי ממש בסמוך, חנה

מאת: הרב אברהם פוקס

וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה (לא)

התורה הקדושה אומרת בפרשתנו "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה, הברכה והקללה... ושבת עד ה' אלוקיך". רבינו האור החיים הקדוש, אומר פשוט נפלא בפסוק הזה: 'והיה' הרי אנחנו יודעים שהוא לשון שמחה. יהודי צריך לקבל כל מה שקורה לו וכל מה שבא עליו בשמחה, בין אם זו ברכה ובין אם חלילה ההיפך! שהרי התורה כורכת את שני המצבים הללו יחד, וכותבת את שניהם באופן של 'והיה' - לשון שמחה!

והאמת שזה קצת מפליא, איך אפשר לקבל את הקללה בשמחה, הרי היא... קללה! על כך נענה באמצעות המעשה הבא, אותו שמעתי מפיו של ידיד קרוב, שהוא בעל המעשה בכבודו ובעצמו, אמנם עשינו במעשה הזה כמה שינויים כדי לטשטש את הדמויות האמיתיות המעורבות בו:

"היה זה בשלהי חודש אדר, כשקיבלנו הזמנה לבר מצווה שעורך גיסי היקר בחיפה הרחוקה. הנסיעה בתחבורה הציבורית ממקום מגוריי לחיפה, כרוכה בלא מעט טלטולים ובטרחה מרובה, ובסופו של דבר גם יוצאת לא זולה במיוחד, והכי הכי חשוב, אם ניסע בתחבורה ציבורית, אנחנו צפויים להגיע באיחור של שעה לאירוע... "רעייתי אמרה לי מראש שהפעם אנחנו חייבים לבוא מוקדם, היא מאוד לא אוהבת לאחר, בטח לא לשמחה שאח שלה עורך, ובפרט שחלק מבני המשפחה צריכים לצאת מוקדם מהאירוע, והיא רוצה להספיק ולשמוח בחברת האחיות שלה אחרי זמן מה שלא התראו. "לכן החלטנו לאחר מחשבה מעמיקה, שאין מנוס אלא לשכור רכב למספר שעות, על אף שמדובר בהוצאה לא מבוטלת עבור אברך כולל. הרי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה, ולכן יש גבול כמה צריכים להתאמץ לחסוך, לפעמים הדרך הנכונה היא כן לשחרר קצת ולהשתמש בכסף בצורה מושכלת לדברים טובים כמו השתתפות בשמחה של קרובי משפחה. "יצאנו מוקדם, הסתבכנו קצת בדרך, ו... הגענו באיחור סביר של חצי שעה. אבל אז התחילו העניינים להסתבך... מתברר שהאזור עמוס מאוד בכלי רכב חונים, ואין שום אפשרות למצוא שם חנייה ריקה.

מראש השנה ועד ראש השנה, וממילא אין לנו מה לחשוש מחסרון הכסף, מה שמוגיע לנו נקבל ומה שאנחנו צריכים לשלם, נשלם!

הטלפון מצד הניזק לא איחר לבוא

הטלפון מצד הניזק לא איחר לבוא. רעייתו של בעל הרכב התקשרה, הוא מינה אותה להיות ה'פרויקטורית' שתטפל בעניין, ואני העברתי אותה בשמחה רבה לרעיית שמונתה להיות 'פרויקטורית' מטעמי. נשים נוהגות לומר שכל המלחמות בעולם פרצו רק בגלל שגברים מנהיגים את המדינות ומנהלים את המדיניות, נשים בחיים לא היו נכנסות לכאלו מלחמות עקובות מדם, נו... אדרבה ואדרבה, יתנהלו הנשים זו מול זו, ושלום על ישראל.

הגברת הסבירה שהמכה גרמה להם עוגמת נפש מרובה, שהרי מדובר ברכב חדש ונוצץ, ואף שבאמת לא מדובר בנזק מהותי שפוגע ביכולותיו של הרכב, אבל המראה של המכונית מאוד חשוב להם, והם אפילו שילמו יקר יותר כדי לקבל רכב עם מראה מושלם. מה גם, כשבאים למכור מכונית, כל מכה וכל שריטה מורידה במחיר שלו, ויש כאן נזק ממוני מומשי.

רעייתי התנצלה מעומק הלב על התקלה שיצאה מתחת ידינו, והסבירה שאנחנו מוכנים לשלם כאשר ישית עלינו בעל האשה, אין לנו שום רצון להתחמק מהאחריות למעשה.

לפני שנכנסו לגופם של דברים, ביקשה התובעת להבין רק דבר אחד: "למה השאתם שני פתקים???"

אשתי הסבירה לה שבתחילה שמנו פתק קטן, כי לא מצאנו משהו אחר, ולאחר מכן חשבנו שאולי הוא ייבד או שלא ישימו לב אליו, ולכן התאמצנו למצוא משהו אחר, עד שלבסוף חרטנו על גבי הקרטון את ההתנצלות המדוברת.

לאברך זה לא קל לשלם 1,000 שקלים

באותו יום אחה"צ כבר הגיע טלפון נוסף. מתברר שהם הלכו למוסך הרשמי של יצרנית הרכב, כדי לקבל הצעת מחיר לתיקון, ובמוסכים הרשמיים, למי שמכיר, המחירים כפולים ומכופלים. רעיית הסבירה לה שבדקנו ויש בחיפה מוסך מצוין שעושה את עבודה עבודה במחיר זול בהרבה, והם דווקא שיתפו פעולה: "בסדר גמור, ראינו שאתם משתדלים מאוד לפצות אותנו, אפילו שמתם שני פתקים, לכן אנחנו נעשה מאמץ שייצא לכם כמה שיותר זול".

מספר ימים לאחר מכן כבר התייצבו במוסך השני, שאכן נתן הצעת מחיר זולה מאוד, אבל הסביר שצריכים להשאיר את האוטו במוסך למשך יום עבודה, ומאחר והימים היו ימי ערב פסח, הם כבר דחו את הטיפול בנושא לאחר הפסח.

יום אחרי פסח, הגיע טלפון נוסף: "אני רק רוצה לוודא, אתם יודעים לכך שהאוטו ייכנס בימים הקרובים לטיפול ואתם תצטרכו לשלם, כן?", שיחת ברור קלאסית שנועדה 'למשש את הדופק' ולוודא שאנחנו עדיין מוכנים לשלם. כמובן שהתשובה היתה חיובית. בהחלט, נשלם כמה שצריך!".

"רעייתי הוסיפה ואמרה לה, "מאחר וכבר שוחחתי עם הפחח ההוא,

רכב יוקרה, באופן לא חוקי. חציו על הכביש, חציו על המדרכה, ועוד במקום המסומן ב'אדום לבן'. הצורה בה חנה, הפריעה לכניסה לחנייה עצמה, אבל שיערתי בדעתי שאצליח להיכנס בלי לפגוע בו, ואכן השתחלתי עם הרכב אל מקום החניה, ותמרנתי מעט אחורה וקדימה כדי להתמקם בצורה טובה בלי שהרכב יבלוט החוצה אל תוך הכביש.

רגע לפני שהדממתי את המנוע, תנועה אחת של חוסר זהירות ו... פגעתי בו, ברכב היוקרתי. בבהלה רבה יצאתי החוצה, בתקווה שהמכה לא גרמה נזק, אבל היא גרמה נזק, 'קווטש' רציני הופיע על חלקו האחורי של הרכב, וברור היה שעל כזה נזק צריכים לשלם...

חיפשנו איזה פתק, והצלחנו למצוא פיסת נייר, הצלחתי לכתוב בכתב קטן וצפוף את שמי ומספר הטלפון שלי, והצמדתי לאוטו שהזקתי, מתחת למגב, כמקובל במקרים כאלו.

הלכנו לבר מצוה בלב כבד, גם שילמנו על שכירות הרכב, גם גרמנו עכשיו נזק שקשה לדעת בכמה הוא יסתכם, וגם איחרנו לבר מצוה ביותר משעה...

אבל השתדלנו לשכוח מהמקרה, להתחזק באמונה שלמה ש'מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה', ולשמוח בשמחתו של חתן בר המצווה.

התחלנו לחפש דף כלשהו

כשיצאנו מהאירוע, שוב הסתכלנו על הרכב שניזוק, בדקנו מפה ומשם, ולבסוף אמרה לי רעייתי שהפתק שהנחתי שם מקודם, קטן מדי: "תראה איזה פתק קטן? לא בטוח שהם ישימו לב בכלל ששמנו כאן פתק, אולי הוא בכלל יאבד עוד לפני שיבחינו בו!?"

התחלנו לחפש דף כלשהו, ולבסוף איתרנו קרטון גדול, ענק, חרטתי עליו עם העט שאני מאוד מתנצל וכמובן את השם ומספר הטלפון, והצמדנו לרכב מצדו השני, גם הפעם באמצעות המגב.

נסענו לדרכינו, ולמחרת בבוקר התחלנו לעשות בירור כמה עולה תיקון של נזק כזה, הגיס החיפאי הפנה אותנו לפחח רכב מאוד מקצועי וזול יחסית, והוא אמר לנו שכדי לדעת צריכים לפתוח ולראות אם לא אירע נזק פנימי, אבל על פניו מדובר בתיקון שיעלה בין 800 לאלף שקלים, כי צריכים לפרק את החלק ולדחוק אותו מבפנים החוצה, ולאחר מכן לשייף ולצבוע ולחבר בחזרה, יש פה עבודה, וזה עולה בהתאם.

במקביל התקשרתי גם לדיין כדי לשאול אותו אם אני באמת חייב בתשלום, שהרי יש כלל שמי שמשאיר את רכשו במקום שלא היה לו רשות, והוזק, אין חיוב לשלם את הנזק, וכאן הרי החנייה היתה ב'אדום-לבן', הדיין הבהיר שהוא לא יכול לשמוע צד אחד, אבל באופן כללי הטענה שלי צודקת, אלא שבמקרה כזה צריכים לקבל פירוט מלא של זירת האירוע, כי יכולים להיות כל מיני פרטי פרטים שיכולים לשנות את הדין.

אבל בעצה אחת עם רעייתי, החלטנו שאנחנו לא מחפשים 'פטורים', ושנאנחנו 'הולכים על בטוח'. עשינו נזק, אנחנו מתכוונים לשלם אותו, נקודה! כמה שיעלה יעלה, הרי הקב"ה קוצב את מזונותיו של אדם

אבל מאז כבר עברו כמה שבועות והתרגלנו, זה כבר פחות דחוף לנו לתקן אותו. אם נרצה למכור אותו ובגלל תהיה ירידת ערך, נחשוב שוב אולי לבקש ממכם השתתפות, אבל עכשיו אנחנו הרי לא הולכים למכור את המכונית, למה לקחת מאברך את פת לחמו כדי שלנו יהיה אוטו יפה יותר? זה עשה לנו הרגשה לא טובה. היה לנו קשה לוותר לחלוטין, לכן לא התקשרתי לומר לך שאני מוחלים לכם לגמרי על החוב, אלא פשוט החלטנו לתת לזה לשקוע, ובינתיים לא לעשות כלום.

לפני מספר ימים נסענו בכביש החוף, בדרך לחיפה אחרי ביקור במרכז, ופתאום הגיעה מאחורה מכונית אחרת במהירות גבוהה ופשוט פגעה באוטו שלנו בעוצמה, כל החלק האחורי התרסק, המכונית עפה קדימה ובקושי הצלחנו לעצור, הבהילו אותנו לבית החולים, השאירו אותנו לאשפוז למשך יממה שלמה לצורך בדיקות מקיפות, כי המכונית ספגה כזאת מכה חזקה שפשוט לא האמינו שיצאנו מזה בלי פגע, אבל ב"ה יצאנו מזה בלי שום פגיעה בגוף, בריאים ושלמים כאילו לא אירע דבר. המכונית לעומת זאת נשלחה הישר למוסך הרשמי של היצרן לצורך בדיקה ותיקון, ושם החליטו שצריכים להחליף את כל החלק האחורי של הרכב בחלקי חילוף מקוריים הישר מהיצרן - כך שגם המכה הקטנה שהיתה באוטו קודם לכן, נעלמה כלא היתה. אם היינו מתקנים את האוטו באלף שקל, הכסף פשוט היה הולך לפח!

הוסיפה הגב' ואמרה: "אני חשבת באותה העת, שאני עושה מעשה ממש נאצל כשאני משכנעת את בעלי שאין צורך לתקן את האוטו ושכדאי לנו לוותר לכם, אבל האמת שמי שהרוויח מכך בראש ובראשונה זה אנחנו - ה'ווייתור' הזה על מכה בחלקו האחורי של האוטו, גרם לכך שנגד כל הסיכויים, יצאנו ללא פגע כשהאוטו ספג מכה חזקה בצדו האחורי, ואילו הווייתור שעשינו התברר שהוא בכלל לא ויתור, הוא תוקן והאוטו שוב נראה חדש בלי שום שריטה! מסתבר שמוויתור, רק מרוויחים!"

זו היא אם כן התשובה לתמיהתנו. יהודי שחי בהבנה תמידית שכל הקורות אותו הן מעשיו של הקב"ה, וכל הפסד כספי או אחר, הוא חלק מתוכנית גדולה ורחבה יותר, כשבסופו של דבר הכל לטובה ואין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה, ממילא אפשר לקבל בשמחה את כל מה שיבוא עליו, ובעז"ה נזכה שתכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

אני כבר אסתדר איתו גם על התשלום. פשוט תשימו את האוטו בתיקון ואני כבר אשלם לו ישירות!"

הגברת שמחה מאוד לשמוע, אבל היא שמה לב שלתשובה הזאת של אשתי, התלוותה גם אנחה קלה. היא קצת נבהלה: "מה קרה?", היא שאלה, "למה האנחה הזאת?". רעייתי השיבה לה שלא קרה כלום, ב"ה הכל בסדר, פשוט למשפחת אברך זה לא קל לשלם 1,000 שקלים עבור הוצאה חריגה מיד אחרי פסח. אבל לא חשוב, הבטחנו לשלם ונעמוד בדברינו בעז"ה, האנחה לא היתה אמורה להישמע בכלל מהצד השני של הקו... למעשה בכלל לא הייתי צריכה להתאנח, הרי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, כך שלאירוע הזה לא תהיה באמת השפעה על המאזן השנתי שלנו.

מאז דמם הטלפון. היא לא התקשרה יותר. רעייתי שאלה אותי מה דעתי, אם אנחנו צריכים ליצור איתם קשר באופן יזום, או שכל עוד הם לא פונים לדבר איתנו על המשך הטיפול, אין צורך שאנחנו ניזום את הפנייה מצדנו?

השבת לי שמאחר ואנחנו עשינו את כל המוטל עלינו, ואף יותר מכך כי כאמור יש היתכנות גבוהה מאוד שאנחנו פטורים בכלל מלשלם, ומאחר ואנחנו יודעים שיש להם את מספר הטלפון שלנו והם יודעים איך לפנות אלינו, אין עוד סיבה שנתאמץ במיוחד לרדוף אחריהם כדי לשלם להם. כשיצרו את הכסף, שיפנו אלינו ונשלם לפי הצורך!

שאיין לי לב לקחת מכם אלף שקל!

עברו מאז ארבעה חודשים תמימים, והסיפור נשכח מלב, והנה פתאום, בתחילת חודש אלול, רגע אחרי שנת הלימודים, הטלפון מצלצל... נוות ביתי נאנחה הפעם אנחה עמוקה עוד יותר. הרי יוקר המחיה האמיר מאוד בתקופה האחרונה, הוצאות החופש הן לא קלות, וההוצאות של תחילת שנת לימודים מכבידות מאוד, כשממש מעבר לפינה כבר מגיעות ההוצאות של הימים הנוראים וחג הסוכות, זה ממש לא זמן מתאים לשלם על נזקים ישנים, סכום של כאלף שקלים... אבל, אנחנו לא בורחים מאחריות! היא חיוקה בלבה את המחשבה על כך שמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה ו... ענתה לטלפון.

הגב' החיפאית סיפרה לה מה גרם לכך שהיא מתקשרת רק עכשיו... "כשאני שמעתי את האנחה הזאת, של אשת אברך", הסבירה, "אמרתי לבעלי, שאיין לי לב לקחת מכם אלף שקל! נכון, המכה הזאת באוטו הציקה לנו מאוד בהתחלה, זה פגע בנראות של הרכב,

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכת בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

המבצע מוגבל!! כל הקודם זוכה!!

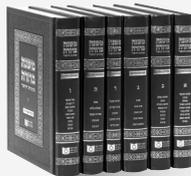
Dirshu
דרשו'ה גניזון
קור עילמית לחיזוק
עידוד לימוד התורה

תורמים וזוכים ללא הגרלה!

המבצע הגדול לחודש אלול

תורמים לארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' ולהפצת גליון 'לקראת שבת'
ומקבלים מ'דרשו' מתנות ענק!!

סט 'משנה ברורה' 6 כרכים כריכה קשה
הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים
סה"כ שווי המתנות 467 ₪

תרום 23 ₪ לחודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 299 ₪
וקבל במתנה

1.

סט 'משנה ברורה' 6 כרכים כריכה קשה
הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים
ספר המפתח על המשנ"ב
סה"כ שווי המתנות 530 ₪

תרום 24 ₪ לחודש
למשך 14 חודשים
סך כל התרומה 336 ₪
וקבל במתנה

2.

סט 'משנה ברורה' 39 כרכים כריכה רכה - פורמט כיס
ספר המפתח על המשנ"ב
סה"כ שווי המתנות 387 ₪

תרום 23 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ₪
וקבל במתנה

3.

סט 'משנה ברורה' 19 כרכים כריכה רכה - פורמט רגיל
ספר המפתח על המשנ"ב
הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים
סה"כ שווי המתנות 404 ₪

תרום 23 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ₪
וקבל במתנה

4.

סט 'משנה ברורה' 6 כרכים כריכה קשה
ספר המפתח על המשנ"ב
שו"ע יו"ד כרך ט' + שו"ע יו"ד כרך י'
הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים
סה"כ שווי המתנות 828 ₪

תרום 28 ₪ לחודש
למשך 15 חודשים
סך כל התרומה 420 ₪
וקבל במתנה

5.

איך תורמים? בכל עמדות 'נדרים פלוס' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

"אבל כשהגיע ראש השנה, אמרתי לעצמי, מאי האי? יש כאן קבוצה של יהודים שנמצאת ב'אירועי ראש השנה', והם לא שומעים בכלל תקיעת שופר! לקחתי את השופר שלי והגעתי אל תוך האירוע שערך המיסיון..."

פעיל הקירוב וגבאי הצדקה הרב יוחנן בריזל, מספר על ימי ראש השנה שעשה באוקראינה, ועל מקרים מיוחדים של יהודים שהתקרבו לאביהם שבשמים

אליעזר (לייזר) רוט

בימי הרחמים והסליחות, עם התקרב הימים הנוראים, ביקשנו להביא בפניכם פרק נוסף מזיכרונותיו של פעיל הקירוב הרב יוחנן בריזל, שמשך עשרות שנים היה יוצא לאוקראינה בחגים ובמהלך השנה, לקרב יהודים לאביהם שבשמים. ביקשנו ממנו לספר לנו על ימי ראש השנה בניכר, יחד עם יהודים שרובם המוחלט לא מסוגלים לקרוא ממחזור שאינו מתורגם לרוסית. הרב בריזל נאות לשתף אותנו בזכרונותיו המיוחדים, כאשר תחזינה עיניכם:

"בין הצעירים היהודים הרבים שבאו לקעמפים שלנו, היה אחד שנצרב בזכרוני היטב בגלל המעשה שאספר בשורות הבאות בסייעתא דשמיא", אומר הרב בריזל.

"אותו יהודי, נקרא לו סאשה לצורך העניין, הגיע לקעמפ מאחת העיירות הרחוקות. הוא היה בן 14 או 15 ולא היה לו שמץ של מושג ביהדות, הוא לא ידע בכלל מה זה אומר 'להיות יהודי', חוץ מעצם העובדה שהמשפחה שלו באה ממוצא יהודי. כמו שיש קווקזים, יש רוסים, יש אוקראינים, יש גם יהודים.

"היה זה אחרי ההתפרקות של ברית המועצות. הוא לא היה היחיד במצב הזה, גם ההורים שלו גדלו תחת המשטר הקומוניסטי, כך שהוא כבר היה ממש מרוחק מכל זיק של יהדות.

"אבל בקעמפ שלנו שהיה בחודש אב, דיברנו איתם על יהדות, הכנסנו להם מושגים, הכרנו להם את עולם התורה והמצוות, ובעיקר הכנו אותם לקראת הימים הנוראים. זה תפס את סאשה מאוד חזק. "בתוך הדברים תיאר אחד מדריכים לחניכים את המושג של 'זכור ברית', שכשמתקרב ראש השנה אנחנו מזכירים לקב"ה את הקשר שיש בינינו לבינו, את הברית שכרת עם אברהם אבינו, ושעד היום כל יהודי שנולד לו ילד מל אותו ומכניס אותו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה, והברית הזאת, הקשר הזה, מעלה את זיכרוננו לטובה לפני אדון עולם בראש השנה וביום הכיפורים.

"סאשה החליט שהוא רוצה להיכנס לתלמוד התורה היהודי, והשיג את הסכמת הוריו. לא זו בלבד, אלא שהוא גם הצליח לשכנע את ההורים שלו לבוא לראש השנה ויום הכיפורים ולעשות אותם בחיק הקהילה היהודית, לראשונה בחייהם.

"כל אותו חודש אלול הוא היה מאוד מאוד נרגש לקראת ראש השנה, אבל היתה לו בעיה אחת... הוא לא היה נימול. "אני רוצה להיכנס בבריתו של אברהם אבינו", היה מבקש, ואנחנו אמרנו לו שאנחנו עובדים על זה ומארגנים מוהל שיבוא ויעשה במרוכז כמה בריתות.

"הוא לא ויתר ולא הסכים לחכות. "בראש השנה אני חייב להיות אחרי הברית", אמר. אולי יותר נכון לומר דרש. הוא ממש עמד על כך שנוזרז הליכים כדי שעד ראש השנה הוא כבר יהיה אחרי הברית. "כמובן שאנחנו מאוד התרגשנו מזה שנער יהודי מעוניין כל כך להיכנס בבריתו של אברהם אבינו, בזכות אותו מדרך שדיבר עם כזה רגש חזק על הנושא של אמירת הסליחות ב'זכור ברית', והכניס בלבו את הרצון העז לעשות ברית בהקדם.

ואכן ערכנו לו ברית, הוא סבל מכאבים עזים, אבל לא הפסיק לשיר ולשמוח. הוא אמר שהוא מרגיש שזה מרומם אותנו, שהוא משלם בכאב פיזי כדי ליהנות מהתעלות רוחנית.

"הבחור הזה, בלי עין הרע, זכה להתעלות בתורה וביראת שמים,

הוא הפך לתלמיד חכם מופלג, הקים בית כשר בישראל, ולימים היה לראש כולל ומרביץ תורה באחת ממדינות הים, כשהוא מוסר במקביל שיעורים תורניים ברמה גבוהה מאוד ליהודים כמוני וכמוכם שנולדו וגדלו בבתים חרדיים, ובמקביל גם מוסר שיעורים ברוסית ליהודים שלא זכו לכך, ושכמוהו נולדו למשפחות שבהן לא יודעים הרבה על יהדות, תורה ומצוות".

שנה אחת הגיע כומר לבית הכנסת שלנו

"תוך כדי הסיפור על היהודי הזה, אני נזכר במעשה נוסף שאירע עמנו, בעיר סקווירא השוכנת בין קייב לאומן. שנה אחת הגיע כומר לבית הכנסת שלנו, בראש השנה. כומר!

"אנחנו שאלנו מה הוא עושה פה, והתברר לנו שהכומר הזה הוא כנראה יהודי..."

"הוא נולד בשיא שליטת הקומוניסטים, ההורים שלו הצליחו להתערות באיזו עיירה ולא ידעו שהם יהודים, ולכן הם גם החליטו לא לספר לילד שלהם שהוא יהודי. הוא גדל כמו כל ילד אוקראיני וקיבל חינוך סובייטי קלאסי. הוא היה מאוד מוכשר ונמשך ללימודי דת, ומשום שחשב שהוא נוצרי כמו כל האזרחים האחרים באוקראינה, הוא פנה ללימודי כמורה ונהיה כומר.

"ביום מן הימים הוא עשה איזשהו מחקר ובדק מי היה הסבא ומי היתה הסבתא שלו, וגילה שהוא יהודי..."

"הוא התגורר במרחק של מאות קילומטרים מסקווירא, אבל היה לו איזה חבר אחד יהודי שהתגורר בעיר, וכשהוא גילה שהוא יהודי הוא יצר קשר עם החבר הזה כדי לשתף אותו בתגלית, והוא, החבר שכנע אותו לבוא לראש השנה בסקווירא..."

"אנחנו השתדלנו לקרב אותו כמה שאפשר, אבל הבנו שהוא בעצם כומר והוא בא לכאן רק כדי לגשש ולראות מה זה אומר להיות יהודי ואיך נראה ראש השנה אצל היהודים. הוא בא בעיקר מתוך סקרנות. "למרבה ההפתעה שלנו, כשהגענו לשם לעשות את ראש השנה שנה אחרי, שוב גילינו אותו בין הקהל, והתברר לנו שבמשך השנה הוא עשה כמה צעדים נוספים והתחיל להתעניין ביהדות בצורה משמעותית מאוד.

"בסופו של דבר הוא הפסיק את עבודתו ככומר, והפך לבעל תשובה גמור. האמת שלא היה לנו קשר מאוד חזק איתו, חוץ מאותן תפילות בראש השנה. את ההתקרבות שלו הוא עשה לבד. למיטב ידיעתי הוא גר היום בארה"ב, יהודי כשר וירא שמים".

הם התחזו ליהודים, והזמינו את יהודי ויניצא לאירועי ראש השנה

"ואם בראש השנה עסקינו, אני אספר על מאבק קשה שהיה לנו במשך מספר שנים, עם המיסיון הנוצרי.

"התארגנו לערוך ראש השנה בעיר ויניצא, זה היה כמה שנים אחרי

הסיפור בסקווירא. ויניצא היא עיר גדולה ומרכזית, ויש שם גם אוניברסיטה גדולה שבה לומדים לא מעט סטודנטים יהודים.

"לעומת זאת, בית הכנסת של הקהילה היהודית בוניצא מרוחק מהאוניברסיטה כתשעה קילומטרים. אנחנו מיקדנו את הפעילות שלנו דווקא בסמוך לאוניברסיטה, ומשם היינו נוסעים כל פעם לבית הכנסת ברכב. בשבתות היינו צריכים לצעוד את המרחק האדיר הזה ברגל, ועשינו זאת בשמחה. הסטודנטים היהודים ראו אותי, שהייתי מבוגר מהם בכמה שנים טובות, כשאני צועד ברגל, וזה "השפיע עליהם, היו כמה וכמה סטודנטים שבראש השנה צעדו איתי לשמוע תקיעת שופר בבית הכנסת, רק בגלל שהם העריכו את זה שאני לא מתפשר וצועד ברגל את כל המרחק הזה.

"בכל אופן, פעם אחת התחלנו להתארגן לראש השנה, דאגנו לתלות מודעות המבשרות על כך שמתארגנת פעילות יהודית, עם סעודות החג והתפילות, והתברר לנו שאנחנו לא היחידים בשטח. יש עוד מישהו שתולה מודעות... המיסיון הנוצרי. הם התחזו ליהודים, והזמינו את יהודי ויניצא לאירועי ראש השנה כמיטב המסורת, כשמהטרה היתה להחדיר באותם אירועים מסרים כפרניים רח"ל.

"מה אנחנו יכולים לעשות? שום דבר! אין לנו דרך להיאבק במיסיון במדינה שהיא כולה נוצרית... שתקנו.

"אבל כשהגיע ראש השנה, אמרתי לעצמי, מאי האי? יש כאן קבוצה של יהודים שנמצאת ב'אירועי ראש השנה', והם לא שומעים בכלל תקיעת שופר! לקחתי את השופר שלי והגעתי אל תוך האירוע שערך המיסיון..."

"המארגנים הגויים כעסו מאוד שבאתי, אבל הם לא יכלו להגיד כלום, כי הם הרי הציגו את האירוע כפעילות ליהודים. אם יהודי המקום יראו שהם מגרשים משם יהודי עם זקן, פאות וטלית, זה יחשוף כמובן שהם לא יהודים... נכנסתי פנימה, נשאתי דרשה בפני היהודים, ותקעתי בשופר..."

"לאחר מכן ניגשתי למארגנים ונזפתי בהם. אמרתי להם, תגידו, חסר לכם נוצרים בעיר שאתם רצים אחרי היהודים? יש כאן מאות אלפי נוצרים שאין להם שום קשר לנצרות ואיתם אתם בכלל לא מדברים, רק קומץ של יהודים, זה מה שמושך אתכם?

"שנה לאחר מכן, הם ניסו להתחכם, והעבירו את האירועים לאולם אחר שנמצא במרחק הליכה של שעה מהמקום שבו אנחנו התפללנו. אבל אני לא נכנעתי, צעדתי שעה שלימה, נכנסתי לשם בשמחה וריקודים, נשאתי דרשה ותקעתי בשופר.

"בשנה השלישית הם כבר עשו את האירוע שלהם מחוץ לעיר, במרחק של מספר שעות הליכה, כמובן שלא יכולתי ללכת לשם, אבל גם תושבי ויניצא היהודים ברובם לא נדדו אחרי המיסיונרים אל מחוץ לעיר, וכך בעצם הצטמצם הנזק באופן משמעותי".

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

יצא לי כבר כמה וכמה פעמים להיות שם בשבתות, גם בשמחות כשנולדו ילדים ב"ה, וגם כשהייתי מאושפז במקום, ובכל פעם מחדש התפעמתי מהרמה המופלאה של המזון. אפילו בבתי מלון יוקרתיים לא נותנים כזאת סעודת שבת כמו שם. ומה שהכי מדהים זה שאנשים בכלל לא יודעים מי עומד מאחורי כל היוזמה הזאת, כי הוא עושה את זה כמעט בחשאי

מגיד השיעורים הרה"ג ר' עמרם בינעט:

כשאנחנו עושים משהו בשביל השני, צריכים לעשות את זה בצורה הכי טובה שאפשר

התורה הקדושה נותנת לנו בפרשה את אחד היסודות החשובים ביותר ביהדות: "כי המצוה הזאת אשר אנוכי מצוך היום... לא בשמים היא, ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו".

אבל מה הפשט 'המצוה הזאת'? על איזו מצוה מדברת התורה? יש מחלוקת ראשונים בעניין. יש אומרים שהכוונה היא על מצוות התשובה שבה עוסקת התורה בפסוקים הקודמים, ויש מן הראשונים שמפרשים שהכוונה על כל מצוות התורה, כל המצוות הן לא מעבר לים ולא בשמים. אמנם יש מצוות שבאמת אנחנו לא יכולים לקיימן, כמו מי שנמצא בחו"ל ואינו יכול לקיים את המצוות התלויות בארץ כי היא מעבר לים, אבל הרי יש לנו את הפיתרון הקל והפשוט של 'ונשלמה פרים שפתינו', אפשר ללמוד את ההלכות ועל ידי כך לזכות כאילו קיימנו את המצווה.

ישנו פירוש שלישי, שהובא ברבינו בחיי, שהכוונה היא לתורה. עצם לימוד התורה 'בפיך ובלבבך', תמיד יכול כל יהודי לעסוק בתורה והדבר נמצא בהישג יד.

והאמת שאפשר לומר שכל הביאורים הללו הם בעצם ביאור אחד. 'המצווה הזאת' היא מצוות תשובה. אבל איך עושים תשובה? מתחזקים ומשתדלים להשתפר בקיום כל אחת ואחת ממצוות התורה, ובכלל זה גם מצוות תלמוד תורה ומצוות ידיעת התורה! ומה לגבי מצוות שאי אפשר לקיימן? על ידי לימוד התורה זוכים שמעלה עלינו הכתוב כאילו קיימנו את המצוות הללו, וממילא התשובה נמצאת בהישג יד וכל החפץ להחזיק בה, יכול לשוב בתשובה בכל עת מצוא, ולהשלים את תיקונו על ידי לימוד התורה.

באמתחתי עצה טובה שאותה אני רוצה לשתף עם הציבור, וכל אחד יעשה כחוכמתו וכהבנתו בעניין.

לפני מספר שבועות פורסם כאן מעל גבי הגיליון מאמר ובו 'טיפים' למלמדים ומחנכים, כיצד להתנהג ביום הראשון ללימודים, כדי להתחיל את שנת הלימודים החדשה ברגל ימין.

בחסדי שמים היתה לזה תועלת גדולה והמאמר הופץ בתלמודי תורה ובתי ספר רבים, בחמלת ה' עלי.

קיבלתי תגובות רבות, אבל אחת מהן תפסה אותי חזק במיוחד. "אולי תכתוב מאמר כזה גם להורים", הציע לי אחד המלמדים שקרא את המאמר, "כן, זה מאוד עוזר לי, אבל אני חושב שיש דברים שגם להורים כדאי לדעת איך מתנהגים מול הילד, ואיך דואגים ליצור מצב שבו המלמד יכול להשפיע עליו לטובה".

האמת שהוא צודק, ואכן בעבר כתבתי מאמר בסגנון זה. ובכל זאת, הרגשתי שהמלמד הזה כאוב, ולכן שאלתי אותו, תגיד לי מה ה'טיפ' הראשון שהיית רוצה שאתן להורים???

השיב לי המלמד בגילוי לב, מה מציק לך:

"תשמע, אני כבר 15 שנה מלמד, ובמשך השנים קיבלתי הרבה

האמת שאין דרכינו כאן ב'לקראת שבת', להיות אלו שעומדים בשער ומעוררים את הציבור על דברים הצריכים תיקון, שהרי אנחנו יודעים את הכלל של 'התקוששו וקושו' - קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים, כמובן שכדי לעמוד בפרץ צריכים להיות ראויים לכך.

אבל עצה טובה, אני חושב שכולם בוודאי ישמחו לקבל, ויש

מאותו אחד שניגש אליו ונהג עמו טובת עין באותה מידה. הוא שיבח אותו בפניו ואמר לו "ירבו כמותך בישראל". חשבתי לעצמי, למה אתה לא ניגשת לומר לו מילה טובה? למה אתה מתבייש להחמיא ליהודי? זה צריך להיות הדבר הכי טבעי בעולם, אתה רואה דבר טוב, ופשוט אומר מה אתה רואה, זה כל כך יפה, כל כך מרשים, כל טבעי ומתבקש, לומר מילה טובה! התורה אומרת לנו שאת המצוות אפשר לקיים בקלות. הן לא מעבר לים, לא צריך לנדוד עד אפריקה כדי לומר מילה טובה, יש לנו ממש 'מתחת לאף' הזדמנויות בשפע עצום. למוכר במכולת, לנהג האוטובוס, לגבאי בבית הכנסת, למלמד של הילד, לחזן בימים הנוראים, וגם לחזן שהתפלל 'מוסף' בשבת, פשוט לומר "תודה, נהניתי, אני מאוד אוהב שאתה ניגש לפני התיבה". כל כך קשה לומר את המילים הללו? למה אנחנו לא עושים את זה יותר???

יצא לי כבר כמה וכמה פעמים להיות שם בשבתות

מי שיצא לו לשהות קצת יותר משעתיים בבית החולים 'הדסה - עין כרם' בירושלים, למעשה זה קיים גם ב'הר הצופים' וגם ב'שערי צדק', בוודאי נתקל בחדר 'מזוזה' של ארגון 'מזון ומרפא', שבו יכול כל מבקר לאכול 'מזונות' ולשתות קפה חם כאוות נפשו חנם אין כסף. כולנו יודעים כמה זה יכול להחיות נפשות, כשלפעמים השהות בבית החולים היא ארוכה ומתישה מאוד, והכיבוד הקל הזה מחולל גדולות ונצורות.

בשבת קודש יש ב'הדסה עין כרם', משהו נוסף. ישנו ארגון בלי שם, שמעמיד מדי שבת בשבתו סעודות שבת עשירות ומגוונות לטובת החולים שמסוגלים לצאת מהמיטה ולהגיע למקום, וכן לטובת המלווים של החולים, שומרי השבת שנמצאים בבית החולים מכניסת השבת ועד צאתה.

יצא לי כבר כמה וכמה פעמים להיות שם בשבתות, גם בשמחות כשנולדו ילדים ב"ה, וגם כשהייתי מאושפז במקום, ובכל פעם מחדש התפעמתי מהרמה המופלאה של המזון המוגש שם. אפילו בבתי מלון יוקרתיים לא נותנים כזאת סעודת שבת כמו שם, יש מגוון של סוגי דגים, בשר משובח, כבד קצוץ, גאלער, סלטים, חלות מתוקות ופשוטות, שתיה מתוקה ודיאטטית, שכל אחד ימצא את מה שהוא אוהב, את מה שיעשה לו הרגשה טובה. בשפע, בעין טובה, זה פשוט מדהים, ומה שהכי מדהים זה שאנשים בכלל לא יודעים מי עומד מאחורי כל היוזמה הזאת, כי הוא עושה את זה כמעט בחשאי, ומצליח לגייס את הכספים ולארגן את כל הפרויקט העצום הזה בלי שמישהו ישמע עליו.

אני באופן אישי דווקא כן מכיר את אותו יהודי, ושמעתי שהוא קשור לזה, לכן, אחרי שהתפעמתי והתפעלתי כל כך מהדבר הנפלא הזה, החלטתי שאני פונה אליו ומבקש לקחת חלק, גם אם זה משהו קטן. "איך אני יכול לעזור לך?" שאלתי אותו, והוא השיב לי "איך שאתה רוצה. אני צריך עוגות, אני צריך לחמניות, אם אופים אצלך בבית זה

מאוד תגובות חיוביות מההורים. אנשים פשוט מחמיאים, אומרים לי כמה הם שמחים שאני מלמד את הבן שלהם, וכמה הילד שלהם שמח ללמוד אצלי... זה נותן לי הרבה כח". אז איפה הבעיה? שאלתי אותו...

"אה, הבעיה היא שכמעט כל התגובות האלו מגיעות בדרך אגב, כשהם פוגשים אותי ממילא. אני הולך ברחוב, פוגש אותי אבא של תלמיד משחרר שתיים שלוש מחמאות וממשיך בדרכו. לאחר מכן עולה לאוטובוס ועוד הורה ניגש אלי ואומר לי כמה שהוא נהנה, ואשתי חוזרת מהמכולת ומספרת שהיא פגשה אמא של תלמיד שאמרה לה כמה שהם מרוצים מהעבודה שלי..."

"אבל כמה אנשים מרימים טלפון ומתקשרים כדי לומר מילה טובה? כמעט אף אחד! כמעט אף אחד!!! פעם עוד הייתי מקבל טלפון פעם בשבועיים, בעיקר מאנשים מבוגרים יותר, אלו שהיו מהדור הקודם, שעוד ידעו להתקשר כדי לומר מילה טובה. ההורים הצעירים של היום כבר לא מכירים בכלל את המושג הזה. אני כותב מדי שבוע את מספר הטלפון שלי ב'דף קשר', אבל את ההורים המספר הזה לא מעניין. רק כשהם צריכים שאני אשלח את הילד דחוף הביתה הם נזכרים לחפש מה המספר של המלמד..."

ואני רואה אברך שמסתובב שם בחיפוש אחר מוצר כלשהו

החלטתי שאני מתעכב על הנושא הזה, ויצאתי לעשות מחקר קטן. שאלתי כמה וכמה בעלי תפקידים ונותנים שירות, וכולם אמרו לי דברים דומים, אנשים אומרים תודה ומילות הערכה רק כשהם פוגשים את נותן השירות בפועל. להתקשר באופן יזום כדי לומר תודה, זה דבר נדיר וחריג.

ואני שואל את עצמי, למה באמת? למה? למה שלא נתקשר יותר ונגיד תודה, מה כל כך קשה להקדיש חמש דקות כדי לומר מילה טובה ליהודי, ועוד ליהודי שעושה לך טובה ושאתה חייב לו הכרת הטוב?

נזכרתי באירוע לפני מספר חודשים, נכנסתי לחנות מכולת, ואני רואה אברך שמסתובב שם בחיפוש אחר מוצר כלשהו, בשלב מסוים הוא נעצר, מוציא מכיסו את הטלפון, מחפש בין אנשי הקשר ומתקשר למי שלאחר מכן התברר לי שהוא הבעלים של החנות.

"תשמע", הוא אומר לו, "אני מסתובב בחנות שלך ואני פשוט מתפעם. כשאתה לקחת את יוסי לנהל לך את החנות, פשוט זכית בפיס! אני עובר פה מדף מדף, הכל מסודר כל כך יפה, מדבקות עם מחירים על כל מוצר, הרצפה בוהקת מניקיון, אפילו המוזיקה שהוא מפעיל ברקע כל כך נעימה ועושה כזה חשק להמשיך ולהסתובב כאן. זכית בפיס!".

היה שם עוד יהודי ששמע את השיחה הזאת ולאחר מכן הוא ניגש לאותו אברך ואמר לו "ירבו כמותך בישראל". אני התלהבתי משניהם, גם מהראשון שידע להתקשר ולהחמיא כי הבין שזה חשוב גם לבעלים וגם לעובד שלו שמנהל את החנות, אבל התלהבתי גם

ר' הלל חשב ואז אמר לשוטר, 'חברי יכנס למקום הנהג במקומי'. אני נבהלתי ולחשתי לו: ר' הלל אני בכלל לא יודע להנהיג רכב, מה אתה עושה, והוא בתגובה ענה בקול רם, 'אין עוד מלבדו' ודחק בי להיכנס כבר, נכנסתי, והוא נכנס במקום הנוסע, ושנינו רק דבוקים ב'אין עוד מלבדו'.

על נצבים והעמידה מתוך הכרה ואמונת דבקות ש'אין עוד מלבדו'

מאת: הרב צבי גטקר

אתם נצבים היום פולכם לפני ה' אלקיכם (כ"ט)

'נצבים' היא מילה נרדפת לכאורה ל'עומדים', אמנם זו לכאורה אותה מילה, אך משמעותה שונה. ומבאר מרן בעל 'ברכת מרדכי', שנצבים פירושו, התייצבות, אנחנו מוכנים, עומדים הכן, לא עומד לרגע על מקומו אלא עומדים מוכנים ומזומנים.

וכיצד נעשית אותה עמידה, אותה התייצבות לדגל. ע"י ההכנעה המוחלטת שהינה, 'אין עוד מלבדו', כלומר ההבנה וההפנמה, כי 'אין עוד מלבדו', שהוא בעל הכוחות כולם, ואין כוח בעולם זולתו, רק הוא. היא היא ההתייצבות וזה עצמו מה שמעמיד לפני ה' אלוקים, הניצבים הזה, העמידה מתוך הכרה ואמונת דבקות ש'אין עוד מלבדו', היא עצמה מעמידה את האדם לפני ה' אלוקים.

מסר זה הוא גם עצה וסגולה נפלאה, לימי הרחמים והסליחות, סגולה נוראה לזכות בדין, ועצה חדשה איך לקבלת התפילות.

הדבקות במחשבת אין עוד מלבדו הם סגולה נוראה ונפלאה

כאמרו מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק ר"ל הלא אצלו יתב' שוה זה כמו זה כנ"ל. וכן הספיק הבורא ב"ה בידו. וכהנה רבות אתו כמובא בש"ס מנפלאות עניניו"

ראיתי אותה בעיני אמר הגרב"מ עשרות פעמים

הסגולה הפלאית הזו היא הלא בדוק ומנוסה, ראיתי אותה בעיני אמר הגרב"מ עשרות פעמים, כיצד הדבקות במחשבת אין עוד מלבדו מהפכת את הטבע ממש.

שני סיפורים יש על גדולי בית בריסק, על ה'בית הלוי' כי כשבא לפניו בבהלה אחד מסוחר העיר, ובכה כי נציגי השלטונות באו להחרים סחורות ועוד רגע קט והוא נהפך מעשיר ל'בעל חוב', על אתר נכנס איתו הבית הלוי לחדר סגור, ובמשך שעות שיננו יחד, והבית הלוי מסביר ומבאר את עומק דברי הנפש החיים, כי רק הבורא הוא בעל הכוח, וכי אין שום כוח זולתו, ורק הוא יכול, וזה לא משנה מי שבעולם, לעולם לא יכול משהו או מישהו בעולם, חוץ ממנו, כך במשך שעות, ובסוף ניצל בדרך ניסית כאשר נתבלבלו הפושטים בין הסימונים וחשבו כי כבר רוקנו את מחסניו.

וכמו"כ ידוע הסיפור על הרב מבריסק, אשר בעת הבריחה מהנאצים חשב כל העת על 'אין עוד מלבדו' והתרכז רק בזה וכך הצליחו לעשות כברת דרך ארוכה כביכול העגלה בה נסעו אינה נראית,

הנה כידוע, ש'הנפש החיים' בשער ג' כותב, שההתעמקות באין עוד מלבדו, והדבקות במחשבת אין עוד מלבדו הם סגולה נוראה ונפלאה, ואפשר לשנות איתה את כל סדרי הטבע. וזה לשונו "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש. ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתב' בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל... וגם יגזור אומר ויקם לו לפעול ענינים ונסים נפלאים היפוך סדור כחות הטבעיים. כיון שמשעבד ומדב' טוהר אמונת לבבו באמת בל תמוט רק לו יתב' לבד ואצלו יתב' הכל שוה כל רגע. לפעול בסידור הטבע שקבע או היפוך סידור הטבע. כמו שמצינו בר' חנינא בן דוסא שהיה גוזר אומר ופועל כפי רצונו כל עת היפוך סידור הטבע

ולרגעים שעצר רגע ממחשבתו ומדבקותו זו, כבר כמעט ונתפס חלילה, וע"כ תיכף התחזק לחזור ולהרהר רק בזה וניצל ב"ה מידיהם. והנה, בואו ונלמד, כי אם עניין אין עוד מלבדו, מסיר את כל הדינים, ומי שבאמת ניצב במדרגה זו כמו ר' חנינא בן דוסא הוא יכול להפך את הטבע ולהחיות מתים ממש, הרי וודאי שתפילה מתוך מחשבה זו היא סגולה בדוקה ומנוסה לקבלתה.

הלא שוו בנפשכם, אם כאשר אדם דבוק ב'אין עוד מלבדו', אין שליטה עליו לא לשלטונות, ולא לנאצים, ולא לשום כוח בעולם, הלא וודאי מי שיתפלל מתוך הכרה והתבוננות זו כי הכל הוא ית' ולפניו הוא מתפלל, הוא יתיישב בדעתו לפני תחילת תפלתו, ויחשוב באמת כי אין כל כח בעולם חוץ מהשי"ת, ואין ממי לבקש רק ממנו, והוא כל יכול, משום שהרי 'אין עוד מלבדו', וודאי שיסורו כל המקטרגים מתפילותיו, וזו המלכה אמיתית של הקב"ה, וודאי שהתפילות יתקבלו ובס"ד יזכה לשנה טובה.

בואו ותשמעו סיפור מעניין, אחד מיני..

לאחר דבריו של הנלהבים של הגרב"מ, התיישב בחיך, וסיפר לקבוצת התלמידים, בואו ותשמעו סיפור מעניין, אחד מיני.. שראיתי בצעירותי כיצד 'אין עוד מלבדו' מושע בכל עת, אמנם אפשר להגדיר את מעשינו כמשובת נערים, אבל מוסר השכל, לראות כיצד מחשבת אין עוד מלבדו מצילה, למדנו גם למדנו. והאמת רצוני להדגיש, בל יחשוב אי מי שמחשבתו 'אין עוד מלבדו' מועלת כי הוא באמת הגיע לדרגה הזו, אלא הוא ית' בחסדיו וברחמיו, אפילו אם אנחנו רק קצת נדבקים במחשבת אין עוד מלבדו, כבר פועל כאילו אנחנו בדרגה הזו.

צעיר לימים הייתי, ויצאתי יחד עם ידידי הגאון רבי הלל זקס זצוק"ל למטרה חשובה ונעלה, היה איזה עניין דחוף לתועלת העמדת תורה ויראה, והיינו צריכים לצאת, ר' הלל הציע שיקח אותי ברכבו, תיכף

שנכנסו אמר ר' הלל, אוי רשיון הרכב לא נמצא כאן, לקחתי אותו אמש לצילום, מה נעשה, איך נצא לדרך?, ואז הפטיר ואמר, טוב אין לנו ברירה מקסימום נשתמש בסגולה של אין עוד מלבדו, הוא רק התחיל ונסע כמה מטרים, ואז נעצר ואמר שוב, אוי, גם הרשיון האישי שלי לא עלי, אם יתפוס אותנו שוטר ויבקש תעודות אין לי מה להציג לו, מה נעשה?, ושוב אמרנו אחד לשני, מקסימום 'אין עוד מלבדו' והכל יפתר.

נסענו כברת דרך, ואשר יגורנו בא לנו, מחסום משטרתי עצר את כל באי הדרך..

אך אנחנו היינו רגועים, אין עוד מלבדו, אין עוד מלבדו.

וכך התקדמנו צעד אחר צעד, עד שהגענו אל המחסום.

ר' הלל יצא מהרכב, ואני איתו, ושנינו רק חושבים כל הזמן 'אין עוד מלבדו', השוטר מבקש רשיונות בבקשה, ור' הלל אומר לו: הם לא עלי, אבל תאמין לי יש רשיון, השוטר אומר, אסור לנהוג ברכב בלי רשיון, ור' הלל מתחיל להסביר שהמטרה נחוצה ומצווה גדולה, אבל השוטר שואל איך אני יכול להאמין לסיפורים, אז ר' הלל אמר לו, אתה יודע מה, מחר אני מבטיח להתייצב בתחנת המשטרה ולהציג את תעודותי, לא יאמן, אבל השוטר הסכים, ר' הלל בא להיכנס לרכב שוב, אבל השוטר עצר בעדו ואמר לו, זה שאני לא נותן לך עונש, לא אומר שאתה יכול להמשיך ולזוז מכאן בלי רשיונות.. ר' הלל חשב לרגע קט ואז אמר לשוטר, 'טוב, חברי יכנס למקום הנהג במקומי'. אני נבהלתי ולחשתי לו ר' הלל אני בכלל לא יודע להנהיג רכב, מה אתה עושה, והוא בתגובה ענה בקול רם, 'אין עוד מלבדו' ודחק בי להיכנס כבר, נכנסתי, והוא נכנס במקום הנוסע, ושנינו רק דבוקים ב'אין עוד מלבדו', ולאחר שהשוטר פנה אל רכב אחר, החליף אותי ר' הלל חזרה את המקום, ונסענו הלאה לשלום..

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

בכ"ד אלול היארצייט של ה'חפץ חיים'

הצטרף גם אתה

לעשרות אלפי לומדי דף היומי בהלכה'
בכל רחבי העולם בחלק ג' במשנה ברורה ותזכה

לשמור שבת כהלכתה

ההצטרפות בכל עמדות 'נדרים פלוס'

ובמוקד דרשו 02-5609000

כל מה שכדאי לדעת
על הדלקת נרות שבת

בשמן זית, או נרות
ואפילו דיני תחליף
נר בחשמל

אכן עזרו השי"ת ובדיוק באותו זמן קנה רבי שמחה את הספר "מנחת חינוך" והיה לומד בו תדיר, וכשהגיע לעמוד העוסק בהלכות שעטנז, ראה לתדהמתו קרע בצורת עיגול

על ספר "מנחת חינוך" - שיומא דהילולא של המחבר, מגאוני הדורות המופלאים, הגאון רבי יוסף באב"ד אב"ד טארניפאל דיליה חל בימים אלו, ביום כ"ד אלול

מאת: הרב אליהו שור

בעת חלוקת ירושת חפצי הגאון רבי שמחה קסלר זצוק"ל רבה של קרית ספר בין ילדיו, ביקש אחד מבניו את הספר "מנחת חינוך", כרך אחד עבה, שדפיו מצהיבים מיושן ועמודיו בלויים משימוש... כאשר שאלוהו בני משפחתו לפשר בחירתו זו. סיפר סיפור מפליא, שכשהיה אביו, רבי שמחה בחור ישיבה, בקיץ, שלחו לו הסבא והסבתא מאנגליה מעיל משובח לקראת החורף. והם סיפרו לו שהם מסרו את המעיל לבדיקת שעטנז באנגליה והמעיל יצא נקי משעטנז, ללא חשש. סבר וקיבל.

אכן עזרו השי"ת ובדיוק באותו זמן קנה רבי שמחה את הספר "מנחת חינוך" והיה לומד בו תדיר, וכשהגיע לעמוד העוסק בהלכות שעטנז (במצוה תקנ"א), ראה לתדהמתו קרע בצורת עיגול, כאילו מישהו שם אצבע וסובב אותה, והרי הספר הינו חדש, ומה מקום לקרע זה, הרי היטב מקפידים על טיב הספר ושלימותו?! אין זאת אלא שזה סימן ואות מהשמים. הוא נתן את המעיל לבדיקת שעטנז, והנה מצאו בצווארון חוט פישתן! שעטנז של ממש!!!

כך הצילתו העיון והלימוד בספר "מנחת חינוך" להנצל מהחטא החמור! מעשה זה הובא בגליון 'נר לשולחן שבת' (כי תצא, תשע"ט). ומספר המו"ל הרב נתנאל רוזנבליט שליט"א שראה את החור בעצמו: "את החור בספר ראה ראיתי - התרגשתי מאוד - נפלאות דרכי ד'. הלא הוא זכה להציל צדיק מחטא!"

עד שדברי המנחת חינוך שבו את ליבנו

הספר "מנחת חינוך" - שיומא דהילולא של המחבר, מגאוני הדורות המופלאים, הגאון רבי יוסף באב"ד אב"ד טארניפאל דיליה חל בימים אלו, ביום כ"ד אלול - מיוחד הוא ביותר. ידוע שהיו גדולי הדורות מזרזים הרבה לעיין וללמוד ספר קדוש ויסודי זה, כך התבטא מרן רבי חיים מבריסק זצוק"ל: "דברי המנחת חינוך הם כתורה מסיני ממש!" ואילו מרן הגאון רבי מאיר אריק זצוק"ל היה אומר: "מדברי המנחת חינוך אני בא לידי שביעה!" ואף כ"ק הרה"ק מוהר"א מבעלזא ז"ע היה מייעץ: "הלימוד בספר מנחת חינוך מסוגל לטהרת המחשבה!",

וכן רבים מגדולי הדור האחרון.

כך אף שמורה אצלי זירוזו של מו"ז האי תנא ירושלמי הגאון הצדיק רבי מרדכי אהרן שיינברגר זצוק"ל שהיה מזרז תמיד לנכדיו ובאי ביתו להרבות העיון בספר זה, כאשר בעת שהיינו, אנו נכדיו, שוהים בביתו להתחמם מאורו הזך ומגאונותו המדהימה, היה מכנס אותנו בהזדמנויות שונות כמו שבתות, רגלים וימי דפגרא אחרים כימי בין הזמנים ודומיהם, ומלמדנו שיעור בספר הקדוש מנחת חינוך בענייני דיומא או במצוות הפרשה.

עד היום חקוקים בעצמותי שיעוריו ודבריו בערב פסח באחת השנים, כשלימדנו את דברי המנחת חינוך במצות 'תשביתו', במתיקות כל כך טהורה, עד שדברי המנחת חינוך שבו את ליבנו והולכנו כסומים בארובה אחרי דבריו. ומלבד שיעוריו לנכדיו האמורים, היה אף הוא עצמו הוגה רבות בספר הקדוש מנחת חינוך, תדיר ובכל הזדמנות. אף היה מוסר שיעור קבוע בכל יום רביעי בשבוע בבית הכנסת 'פאפא דיין שול' בהם לימד את דברי המנחת חינוך על הסדר למבקשי ד' ולדורשי קרבתו!

האם כל כתביו נגנבו לו עד בלי השאיר מתום

על ספרו של רבינו המנחת חינוך אין צורך ואין די להאריך, באשר ידוע שגב קדושת הספר כמו גם עומק ההבנה והעיון עם הפלפול

והחידוד ששזורים בו בכל קטע וקטע. כשלכן התפשט ספרו זה בכל תפוצות ישראל, ואלפים ורבבות מישראל קובעים את לימודם בו, כאשר ספר זה הוא זה שמיסב להם את העונג שבת האמיתית. אכן תחילת כתיבתו של ספר זה ותהליך הדפסתו יכולים הם להעניק לנו מבט על עוצם גאונותו של המנחת חינוך, כמו גם ללמדנו לקח לחיים!

שכן תחילת יסודו של הספר היתה בהערות ומערכות שרשם המנח"ח לעצמו בדרך לימודו את 'ספר החינוך', כשכוונתו לא היתה להוציאו לאור מיד, אלא שמעשה שפל שביצעו אינשי דלא מעלי גרמה לו להוציאו לאור, כשתפוצת הספר והצלחתו הם כבר היסטוריה לכשעצמה.

כשכך היה מעשה: המנח"ח חיבר לעצמו בדרך לימודו חיבורים שלמים על הש"ס ושולחן ערוך, והטמינם בביתו במקום שמור ומשומר. אולם מעשה גרם, ואינשי שזהירות תלמידי חכמים לא היתה בראש מעיינם גנבו הימנו את חיבוריו אלו, שבהם ראה את משוש חייו ואת תכלית כל עולמו, והשאירוהו לפליטה אך ורק עם חיבורו על 'ספר החינוך'!

לנוכח הגניבה הצטער המנחת חינוך ביותר, עד כדי כך שנפל למשכב מרוב צערו ועוגמת נפשו על אובדן כתביו ותורתיו, כשכל כמה שניסו לנחמו על גודל שברו מיאן להתנחם מהאבדון הקשה.

הרה"ק רבי חיים מצאנז ז"ע - שהיה אף גיסו מזיווג ראשון - שמע כל זאת ונסע אליו לבקרו, לעודדו ולנחמו על זאת. בהגיעו התעניין אצל המנח"ח האם כל כתביו נגנבו לו עד בלי השאיר מתום, או שמא נשארו לו לפליטה אי אלו כתבים. המנח"ח ענהו שאכן נשאר אצלו תכריך כתבים שחיבר על 'ספר החינוך', אולם במה נחשבים המה אל מול האבדון הגדול בהיגנב ממנו רוב תורותיו על התורה ועל

המשך מעמוד 15 | ר' עמרם בינעט

נהדר אנשים אוהבים אוכל ביתי, אם אתה רוצה לתת כסף זאת גם אפשרות...".

התייעצתי עם רעייתי והיא החליטה שהיא תאפה כל שבוע כמה פסי עוגה, ואני אדאג להביא לו את זה.

כך עשינו כמה שבועות, הבאתי לו כמה פסי עוגה מדי שבוע, הוא אמר יפה תודה, ודאג להעביר את זה לבית החולים.

אחרי מספר שבועות שאלתי אותו אם יש לו הערות או ביקורת, האם יש משהו שאנחנו יכולים להשתפר? אולי הוא מעדיף את העוגות בתבניות יותר גדולות, אולי יותר קטנות???

"בדרך כלל אני לא אומר ביקורת", הוא אמר לי, "אנשים מביאים מנדבת לבם, אני פשוט אומר 'תודה' ולא מעיר להם הערות, אבל אם אתה ממש מבקש, אני רוצה לשאול אותך שאלה..."

"תגיד לי, אם אתה עכשיו נוסע לבית מלון יוקרתי, ומגיע לשם בשבת אחרי התפילה כדי לעשות 'קידוש' על מזונות. איזו עוגה אתה מצפה שייגישו לך שם? עוגת טורט פשוטה או שתעדיף עוגת שכבות מושקעת עם שכבת קצפת הגונה ומגרה???"

כמובן שאני מעדיף את עוגת השכבות המושקעת, אמרתי לו, אבל

שולחן ערוך.

אולם הרה"ק מצאנז התעקש לראות ולעיין בחיבורו שנשאר לפליטה, ומשעיין בו במבט כל שהוא לא הסתיר את התפעלותו בהתבטאו גדולות ונצורות על ספרו זה, כשמיד דחק ברבינו להוציא לאור לפחות את חיבורו זה לזכות בו את ישראל הצמאים לדבר ד', וגם לבל יגנב לו שוב ויבכה על לשעבר.

ואכן קיבל רבינו את עצת גיסו הרה"ק מצאנז ובמהרה הוציא לאור את ספרו 'מנחת חינוך' על ספר 'החינוך'. ומני אז ועד היום אינה פוסקת ישיבה על קברו כאשר אלפים ורבבות מישראל נהנים מאורו הזך והמנופה שמתגלה בכל מצוה ומצוה.

השתלשלות מדהימה, אך יש מי שהעמיד את האצבע על נקודה מסוימת שיכולה היא שתחזקינו בהרבה צמתים בחיים.

וכך דרש הגה"צ המשפיע רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א לאור דברים אלו בזה הלשון:

"וחיזוק עצום מאוד יש בעובדה זו - שכן למעשה מכל הצרה הגדולה של אבידת כל חידושי תורתו שכתב זכה כלל ישראל לספר הנפלא 'מנחת חינוך', שהרי ה'מנחת חינוך' נפטר חמש שנים אחר שהדפיס את הספר, ומסתבר מאוד שאם לא היה מדפיס אז, לא היה מדפיס לעולם! ואף אחר הסתלקותו, הלא ידוע שהרבה גאונים וצדיקים בימיו כתבו ריבוי עצום של כתבים, ומחמת שהוצאות הדפוס גדולות היו, ועוד סיבות, ברבות הימים נאבדו מן העולם בעוונותינו הרבים. אך בענין ה'מנחת חינוך', דווקא על ידי צרה זו זכה כלל ישראל ל'מנחת חינוך' הקדוש!"

ללמדנו עד כמה אכן כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, שהרי רק ע"י גניבת הכתבים, זכה כלל ישראל למנחת חינוך!

גם זו לטובה!

פה לא מדובר בבית מלון, אלו אנשים שבאו לבית חול...

הוא לא נתן לי להשלים את המשפט: "לא מספיק שהם בבית חולים, ואין להם מקום נורמלי לישון ולנוח, גם את עוגת הקצפת המושקעת אתה רוצה למנוע מהם???"

"ראית את הבשר שאנחנו מביאים? את מגוון הדגים? אתה יודע למה כל האירוח שם בכזאת רמה גבוהה?? כי כשאנחנו עושים אוכל, אנחנו לא מתפשרים, זה לא "הם ממילא בבית חולים ואין להם מה לאכול", אלא, "אלו אנשים שנמצאים בנופש יוקרתי, במקרה אין להם תנאים אופטימליים, אז לפחות אנחנו מסדרים להם את האוכל הכי טוב בעולם".

לזה רבותי קוראים 'כמוך'! זה הפשט 'ואהבת לרעך כמוך', כשאנחנו עושים משהו בשביל השני, צריכים לעשות את זה בצורה הכי טובה שאפשר. כן, גם שאנחנו רוצים לתת לו מחמאה... בפרשה הקודמת למדנו 'וענית אמרת', לשון הרמת קול, כשבאים לומר תודה, צריכים לומר אותה בקול ברור ובוטח, אם אפשר שגם הסובבים ישמעו כדי שהמחמאה תהיה מושלמת! לא בהיחבא ובהצנע לכת, בפ"ך ובלבבך לעשותו!

כאשר למדתי כאן בלילה שמעתי קול לימוד ערב במיוחד, משמע היה כאן איתי עוד בן אדם שלמד תורה, אינני אוכל עד שיבוא אף הוא ויאכל מלחמי...

סעודת השבת שריגשה את הגאון מוילנא!

ומים במשורה תשתה.. כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת. המים מסמלים ענווה, ודברי תורה נמשלו למים, כשם שהמים מניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה. את המידה השלישית, מידת השקידה, רמז רבי אליעזר ע"י כותלי בית המדרש המעידים יותר מכל על שקידתו. אחר שהוכיח רבי אליעזר שיש בו את שלושת המידות הנדרשות לקנין תורה, סבר שבעבורן יכריעו שהלכה כמותו, ואף בת קול משמים סברה כך, אלא שהחכמים סברו שיחיד ורבים הלכה כרבים, וכיון שהתורה נמסרה לבני אדם, אין משגיחין בבת קול. הסתפקות במועט כשלעצמה איננה מספיקה אלא אם כן היא נעשית בשמחה. המסתפק במועט ויתעצב תמיד אל ליבו על מצבו הדל ועל כך שהוא נאלץ להסתפק במועט, זו איננה 'הסתפקות במועט'. אדרבה, הוא אינו מסתפק במועט ועל כן הוא עצוב ומדוכך. הסתפקות במועט פירושה: שמחה אמיתית במה שיש, ותחושת שלמות וסיפוק בכל עת ובכל מצב...

אשתו של העוור הביאה לו 'ארוחת בוקר', שכללה פרוסת לחם שלימה

על הסתפקות במועט כזו סיפר הגאון מוילנא זי"ע את שראו עיניו בזמן שערך גלות מעיר לעיר, והסתתר מפני המון העם, למען יוכל לשבת ולהגות בתורה בשקט וברוגע. פעם הגיע הגר"א לעיירה קטנה, ותיכף ומיד סר לבית המדרש ועסק בתורה כל הלילה עד תפילת שחרית. יחד עימו למד בית הכנסת איש זקן ועוור ששינן בעל פה את תלמודו כל הלילה. לאחר תפילת שחרית באה אשתו של העוור והביאה לו 'ארוחת בוקר', שכללה פרוסת לחם שלימה. אלא שטרם שאכל, אמר הזקן לרעייתו: "כאשר למדתי כאן בלילה שמעתי קול לימוד ערב במיוחד, משמע היה כאן איתי עוד בן אדם שלמד תורה, אינני אוכל עד שיבוא אף הוא ויאכל מלחמי..." אולם הגאון מוילנא סרב: "אם הובא לחם לאדם אחד, הוא אינו מספיק לשניים..." "לכי נא לבייתנו והביאי משם עוד פרוסת לחם עבור האורח" - ביקש העוור מרעייתו. ולגאון אמר: "אל דאגה, זו איננה סעודה שאינה

הרב ישראל ליוש

לא בשמים הוא... (ל"ב)

ויכוח עז התנהל בין החכמים לרבי אליעזר בענין תנור של עכנאי, לטהר או לטמא? רבי אליעזר הביא כל תשובות שבעולם כדי לטהר, אך חכמים לא קבלו את דבריו... ניסה רבי אליעזר להוכיח את שיטתו ע"י מעשי ניסים. תחילה הכריז: "אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח!" והחרוב נענה ונעקר ממקומו מאה אמה. החכמים לא התרגשו ואמרו: "אין מביאין ראיה מהחרוב!" "אם הלכה כמותי אמת המים תוכיח!" ניסה שוב רבי אליעזר להוכיח את צדקת דבריו. ואף אמת המים נענתה ושב המים לאחוריהם. אך גם נס זה לא שכנע את החכמים שאמרו שוב: "אין מביאין ראיה מאמת המים!". עתה גייס רבי אליעזר את כותלי בית המדרש ואמר: "אם הלכה כמותי, כותלי בית המדרש יוכיחו!" והנה הם הטו ליפול, עד שגער בהם רבי יהושע ואמר להם: "אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה, מדוע אתם מתערבים במחלוקתם?" הכתלים הקשיבו לגערתו של רבי יהושע ולא נפלו מפני כבודו, אך גם לא נזקפו, מפני כבודו של רבי אליעזר. אחרי מעשי הניסים ביקש רבי אליעזר הוכחה לשיטתו מן השמים. יצתה בת קול ואמרה: "מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום!". אך גם פסיקתה של בת קול לא שכנעה את החכמים, עמד רבי יהושע על רגליו והביא את הפסוק הנזכר בפרשתנו: 'לא בשמים היא...' אין אנו משגיחין בבת קול, כי בתורה שנתנה בהר סיני נאמר: 'אחרי רבים להטות...' הלכה כרבים! הגאון מוילנא שואל על גמרא זו כמה שאלות: א. אחר שראו את נס החרוב ולא השגיחו בו, מדוע ניסה להוכיח להם מניסים נוספים, הרי רבי אליעזר כבר ראה שהניסים אינם משכנעים אותם? ב. מדוע ענו לו אין מביאין ראיה מהחרוב ומאמת המים, למה לא ענו לו בפשטות: אין מביאין ראיה ממעשי ניסים? ג. מדוע גייס רבי אליעזר דוקא את החרוב ואת אמת המים ואת כותלי בית המדרש, מה הענין שמצא דוקא בחפצים אלו? מבאר הגר"א על דרך הדרש שהגמרא עסקה בשלושת המידות העיקריות הנדרשות לקנין תורה: הסתפקות במועט, ענווה, ושקידה והתמדה. ועל שלשתן רומזים החפצים שנעשו בהם הניסים. החרוב מסמל הסתפקות במועט. כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל

בעד עמך רחמים שאלי

לרגל יום ההילולא של הכהן הגדול מאחיו, הסבא קדישא

מרנא החפץ חיים זי"ע

נתאסף בצוותא חדא, כאיש אחד בלב אחד, כל בני החבורה, חכמים ורבנים, לומדי בית המדרש 'דרשו'
למרגלות ציוניהם הקדושים של גדולי ומאורי הדורות, מצוקי ארץ

מרנא החזון איש זי"ע ומרנא הקהילות יעקב זי"ע

לשפוך שיח תפילה, לבוא אל המלך להתחנן לו, על יושבי הארץ הזאת הנתונים בצרה ובשביה. על לומדי
התורה שישבו במנוחת הנפש ובשלווה. ועל צרכי הפרט כפי משאלות ליבם לטובה.

ביום חמישי כ"ג באול תשפ"ד בשעה 21:00

בראשות

הגאון הגדול רבי **שמואל אליעזר שטרן שליט"א**

גאב"ד שערי הוראה

הגאון הצדיק רבי **שמעון גלאי שליט"א**

וכפי סדר התפילה שתיקן

הגאון הגדול רבי **מסעוד בן שמעון שליט"א**

רבה של בני ברק

ובהשתתפות נשיא 'דרשו'

הרה"ג רבי **דוד הופשטטר שליט"א**

הן ק-ל כביר לא ימאס תפילת רבים, ומחרה נושע בתשועת עולמים
ישמע ה' קול שוועתנו, ולא נדע עוד מלחמה, ומהר לגאלנו בגאולה שלמה
קול התורה ישמע ברמה, בשלווה, בהשקט ובמנוחה
ומחרה ישמע קול מבשר, בביאת משיח צדקנו ובבנין בית תפארתנו.

בברכת התורה

הנהלת 'דרשו'

ההורים שכרו דירה קטנה בעיר בה אני מתגורר, ארזו את עצמם ועברו בחופזה. רק אחרי שהגיעו לגור הם הבינו את המורכבות של העניין, הדבר הראשון, עוד לפני כל שאר העניינים היה הצורך לסדר את כל הילדים במוסדות מתאימים. כך 'נחת' הבחור המצטיין בישיבה בה ידידי מכהן כר"מ

על מה שאמר מרן הגרא"מ שך זצוק"ל על הצרות שכל אחד מייצר בעצמו...

מאת: הרב ישראל היימן

התיישבתי עם הבחור בעזרת נשים של אחד מבתי הכנסת

במוצאי שבת סגרירי אחד התיישבתי עם הבחור בעזרת נשים של אחד מבתי הכנסת בשכונה.

הבחור סיפר על סיטואציה של חוסר חיבור... הוא מתגעגע נואשות למקום המוכר ולחברים הישנים, לרחובות ולבית, למיטה ולמכולת השכונתית. זה הגיע למצב שהוא לא נהנה מכלום, לא מהלימוד ולא מקשרים חברתיים, הכל נראה לו לא לעניין ולא נחמד בכלל, הוא לא מרגיש שום שמחה או תענוג בכלום. אך טבעי הוא שהחשק להשקיע כמעט ולא קיים. הוא לא מוצא סיבה ללמוד ולהצליח וגם החברים בישיבה החדשה בכלל לא מעניינים אותו. אפילו במשפחה הכל אפור ולא נותן שום מענה לצורך הנפשי.

ישבתי שם ושמעתי אותו מתאר את תחושותיו בסערה כמעט שעה ברצף. התרשמתי שמדובר בבחור עם 'ראש על הכתפיים', הוא רק נמצא באמת במקום מאד קשה ובמצב שכל אחד בעולם היה לו קשה להתמודד איתו. כל זה בצירוף שנות הבחורות והסערות הטבעיות בלאו הכי יוצרים את המצב הקשה שמשפיע אצלו על כל שטחי החיים.

ביקשתי לומר לו ווארט נפלא שראיתי פעם משמו של מרנא בעל האבי עזרי זללה"ה בפרשת השבוע.

באחד מחודשי החורף האחרונים קיבלתי טלפון מעניין. על הקו היה ידיד, ר"מ באחת הישיבות החשובות בעיר, הוא סיפר לי סיפור מעניין ושאל אם אוכל לעזור לו.

המדובר היה על בחור בשיעור ב' ישיבה קטנה שגר באחת מערי צפון הארץ, הוא לומד בישיבה מקומית חשובה וטובה מאד והוא אחד המצטיינים בה. עם פרוץ המלחמה והתחממות הגזרה גם בצפון הארץ, ניסתה המשפחה להתרגל למצב החדש והרגיש. תוך שבועות מספר הובן לכל בני המשפחה שמחמת כמה סיבות ספציפיות שלהם, לא שייך להישאר בצפון עם האזעקות והריצות התכופות למקלטים וחייבים לעבור למרכז השקט.

ההורים שכרו דירה קטנה בעיר בה אני מתגורר, ארזו את עצמם ועברו בחופזה. רק אחרי שהגיעו לגור הם הבינו את המורכבות של העניין, הדבר הראשון, עוד לפני כל שאר העניינים היה הצורך לסדר את כל הילדים במוסדות מתאימים כיון שהנחת היסוד הייתה שמדובר על מגורים לכמה חודשים לפחות. כך 'נחת' הבחור המצטיין בישיבה בה ידידי מכהן כר"מ.

הוא החל ברגל ימין, ההורים השכילו לברר שבישיבה לומדים את אותה מסכת שלומדים בישיבה ממנה הוא מגיע, גם סגנון המשפחות התאים ואפילו הסוגיה בה אחזו בישיבה החדשה היא סוגיה אותה הוא למד ממש לא מזמן מה שנתן לו את כל האפשרות להיכנס בצורה חלקה ולהשתלב בישיבה בנוחות. אכן, הבחור היקר התחיל בצורה טובה מאד והתחבר לישיבה ולרבניה.

אחרי כחודש התחילו הבעיות... החשק של הבחור ללמוד ירד פלאים, סבר הפנים לחברים כבר לא היה אותו דבר, הוא היה מתרגז מכל שטות ומבלה רבות בחברת הבחורים משולי החברה בישיבה מה שכמובן לא הקנה לו נקודות זכות לא בקרב הצוות ולא בין החברים.

העסק הלך והסתבך, הצוות ניסה בכל דרך וגם וויתר לו על הרבה דברים בהתחשב במצב, אבל עם הזמן כבר היה ברור לצוות בישיבה: או שעושים כאן משהו דרמטי או שלא יוכלו להמשיך להחזיק את הבחור בישיבה.

הר"מ התקשר אלי לנסות לבדוק מה כדאי לעשות עם הסיפור הזה. אמרתי לו שאשמח לפגוש את הבחור ולנסות לראות איתו בעצמו מה ניתן לעשות ואיך אפשר להתקדם.

הקב"ה קורא למשה רבנו ומתאר לו את אשר יקרה עם העם אותו הוא הוציא ממצרים אחרי פטירתו. "הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלוהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו ועזבני והפר את בריתי אשר כרתי איתו. וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא על כי אין אלוהי בקרבי מצאוני הרעות האלה."

יגיע מצב בו עם ישראל לא יעבוד את ה' ויסטה מדרך הישר ועל כן יבואו עליו רעות רבות וצרות. באותו זמן יבינו עם ישראל את הרמז ויחזרו בתשובה מתוך הבנה שהרעות באות מחמת עזיבתם את ה'. רק שמשוהו בפסוק משתנה. הקב"ה נותן גם רעות וגם צרות, עם ישראל מבין את תובנותיו רק על הרעות. להיכן נעלמו פתאום הצרות?

האם על הצרות הם לא יחזרו בתשובה? מדוע בתחילת הפסוק הלשון היא 'רעות רבות וצרות' ובסופו הלשון היא 'מצאוני הרעות האלה'?

הרב שך ענה על השאלה הזו תשובה נפלאה.

הקב"ה מביא על עם ישראל כעונש דברים שירעו להם. את הצרות כל אחד מייצר בעצמו...

צרה היא מלשון 'צר'. כמו 'צר לי המקום'. כלומר כל אחד שיש לו

איזה מצב של קושי או מצוקה יש לו את האפשרות להרגיש את הקושי לחודו מחמת המציאות, אבל יש לו גם אופציה להשליט את הקושי על כל חלקי החיים. אם אדם מתבונן על המציאות ומתמודד איתה כמו שהיא בלי להמציא לעצמו עוד ועוד השלכות של הקושי על שטחי חיים נוספים, זה אמנם לא פותר את הקושי עצמו, אבל זה נותן לו דרך להתמודד ולא משליט את המציאות על דברים שלא בהכרח קשורים.

זה לא קל להיות מחוץ לבית ובמצב עראי ללא תאריך תפוגה, אבל זה לא אומר שהחברים כבר לא שווים כלום והלימוד כבר לא מעניין, שהרמזים לא מסבירים טוב וההורים לא מבינים אותי, שאין כאן מה לאכול או שהכל כאן לא מעניין... ההבנה הזו על גבולות התמודדות לא מורידה מאומה מהקושי של להיות מחוץ לבית ולחיות בצורה פחות טובה, אבל זה בכל מצב לא צריך להגיע לאירוע שמשתלט על החיים. את הבחירה אם להשליט את המצב על כל הקיום ובכך להפוך את הרעה גם לצרה, הקב"ה נתן לך לבחור לבד.

השיחה התמשכה עוד הרבה זמן לאחריה כבר לא קיבלתי עוד טלפון בנושא מאותו ר"מ עד עצם היום הזה...

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א

בהידור, הוא מתאמץ, הוא מתבזה, הוא בוכה, ובסוף הוא גם מקבל את הדין כשלא הצליח, ואז... בדיוק אז הוא מקבל את המסר המפליא, הבטחתי שלא ידח ממנו נידח, העשירי בוא יבוא, והוא יבוא כנגד כל הסיכויים, הוא באמת נידח, הוא גדל על ברכי ההדחה הזאת, הוא אפילו חושב שהוא שונא את מה שאתה עכשיו עושה, אבל יש קול פנימי של אבא ביולוגי - אבינו שבשמים שלא מרפה ממנו, זהו קול שלא יכול לבוא משום מקום, ממנו, מהנידח הזה יכול לצאת רק קולות הפוכים, אבל הוא מחובר נפשית עם קונו, והקול הזה קורא לו להיכנס פנימה.

הוא שלח אותו בשבילנו, שהסיפור הזה יצא לאור עולם, שנבין שגם הוא בן להקב"ה, תראו מה קרה כששאלוהו שאלה של 'הווא אמינא' אולי הוא לא יהודי, הוא התקומם! כי הוא בן של אבא, הוא נשלח דווקא הוא, עם המראה הכי לא יהודי, המראה הכי מנותק, המראה שהכי מבטא את מי שמבקש להידחות מפניו יתברך.

עד שהוא - הנידח לא הגיע לא יכלו לקדש את הקב"ה, גם אם התשעה שהיו שם היו חוץ מהאבא והכהן, שבעת הרועים, אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד, לא יכלו לקדש את הקב"ה במקום, רק נכנס זה עם הרעמה על ראשו, עם הקעקועים והעגילים, ועכשיו אפשר לזעוק "נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום".

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ,
ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

היה לך בן? 'כן, ענה היהודי, היה לי בן והקשר אתו ניתק בילדותו ואינני יודע עד היום איפה הוא'. אמר לו השופט 'אולי היה על גופו איזה סימן?' ענה היהודי 'כן, היה לו כתם על הכתף בצורה מסוימת' השופט שהיה לו כתם כזה הבין כי הוא בנו של האיש העומד לפניו, ופסק את דינו לחיים. לאחר מכן ברח מהמקום ושב בתשובה שלימה.

אמר על כך רבי אלי: מדוע לא יכול היה השופט להוציא עליו את גזר הדין, שכך הטביע הקב"ה באדם שירגיש בחושיו את אביו, הבן מטבעו מקושר אל אביו בלב ונפש ומרגיש אותו, וגם אם הבן מתרחק מאביו במשך שנים רבות הוא עדין מרגיש אותו בתוך נפשו ואינו מסוגל להרע לו.

זה מה שבאה התורה לומר כשהיא רוצה לבטא את הקשר המיוחד והחביבות של כלל ישראל אצל הקב"ה באומרה "בנים אתם לד' אלוקיכם" ממילא בטבענו אנו קשורים אליו בלבנו ובנפשנו, וגם אם חלילה מתרחקים מאבינו שבשמים עדיין יישארו הרגשות מחוברים וקשורים אליו לעד.

באותו מעמד פדיון הבן של אותו יהודי שגדל בשכונה ובבית שהתוצאה הטבעית שלה תהיה שיהיה נידח מעולמו של הבורא, אבל התקיימה בו ההבטחה שלא ידח ממנו נדח, וזכה לחזור לצור מחצבתו להקים בית של תורה, והנה הוא מתמודד עם הרצון לקיים את ה"ונקדשתי בתוך בני ישראל" אין דבר שבקדושה פחות מעשרה, הוא רוצה את מעמד פדיון בנו עם ה"ונקדשתי" הוא נוהג כבן, בן אוהב של אבא רוצה לקיים את רצונו בשלמות,

ביאר הגאון מווילנא: המילה 'היום' מורכבת מ'ה' ועוד 'יום'. יש ה' ימי דין בשנה: שני ימי ר"ה, יוה"כ, הושענא רבה ושמחת תורה

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם" (כ"ט ט') ביאר הגאון מווילנא: המילה 'היום' מורכבת מ'ה' ועוד 'יום'. יש ה' ימי דין בשנה: - שני ימי ר"ה, יוה"כ, הושענא רבה (גמר החיתום) ושמחת תורה (נותנים הפתקאות לשלוחים לביצוע), וב-ה' ימים אלו מתייצב האדם לפני ה', ודבר זה רמוז במילה 'היום' (עלון אש דת).

וכי נוכל לעזבם לבדם בביתם!?

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (ל"א י"ב) - כתב ה'חידושי הר"מ': כתיב אנשים ונשים וטף. ומקשה הגמ' (חגיגה ג' ע"א): בשלמא אנשים באים ללמוד, נשים לשמוע, וטף למה באו? - כדי ליתן שכר למביאייהם. והקשה הר"מ מה ס"ד להקשות טף למה באו. אם אבותיהם ואמותיהם עלו לרגל, הלא ע"כ הוכרחו לקחת עמם הבנים הקטנים, וכי נוכל לעזבם לבדם בביתם! ואמר כי זה עצמו קושיית הגמ' 'טף למה באו' - למה הוצרכה התורה להזהיר ההורים להביא עמהם טפם. הלא בע"כ ללא ציווי התורה יעשו זאת מעצמם, לזה תירצה הגמ' - כדי ליתן שכר למביאייהם - לזה צוותה התורה שיהיו מצווים ועושים כדי להרבות שכרם, כי גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה (שיח שרפי קודש).

ולפתע תפס בארון הכבד, הזיזו ונטל

לעצמו את הספר המבוקש

"לא בשמים היא..." (ל"ב) - מסופר על רבי זלמל'ה מוולוז'ין וצ"ל, שלצורך לימודו נזקק לעיין בספר מסוים. הספר היה מונח מאחורי ארון כבד, ונדרשו מניין אנשים כדי להזיזו. רבי זלמל'ה, שהיה אדם חלש, קם ממקומו, פסע הלך ושוב בחדר ואמר לעצמו "לא בשמים היא..."; ולפתע תפס בארון הכבד, הזיזו ונטל לעצמו את הספר המבוקש!...

לזכות עד מאד על ידי אמירתן. ה"אבן עזרא" (בפרשת כי תשא) מביא: על אף שראה משה רבנו את השכינה בסנה ובמתן תורה, לא זכה לקרון עור הפנים. מתי זכה לכך? - כשסלח הקב"ה לעם ישראל על חטא העגל, בקש משה: "הראני נא את כבודך" (שמות ל"ג י"ח), ואז השיב לו הקב"ה: "לא תוכל לראות את פני, כי לא יראני האדם וחי" (שמות ל"ג כ). מה אפשר לעשות? "הנה מקום אתי ונצבת על הצור, והיה בעבור כבדי ושמתיך בנקרת הצור ושכתי כפי עליך עד עברי, והסירותי את כפי וראית את אחורי ופני לא יראו" (שמות ל"ג, כ"א כ"ג). כשהקב"ה עבר על פני משה, צעק משה את שלש-עשרה מדות של רחמים, ובאותו רגע זכה לקרון עור פנים במשך ארבעים שנה, עד יום מותו. פניו של משה האירו כל כך, עד שהיה צריך לשים על פניו מסווה. ולא רק זאת, אלא שאף נתן מאור זה ליהושע, כפי שאומרת התורה (במדבר כ"ז כ): "ונתתה מהודך עליו". אומרת הגמרא (בבא בתרא ע"ה): "פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה". משה זכה לגילוי שכינה בסנה ובמתן תורה, ואף עלה ארבעים יום לשמים, אך בכל הפעמים הללו - לא זכה לקרון עור הפנים, אלא רק בפעם אחת בה אמר שלש עשרה מדות של רחמים.

כשכואב לאדם - הוא לא מדבר, הוא צועק!

כוחן של י"ג מדות של רחמים - גדול ועצום הוא. כשאדם צועק אותן בכל כוחו ובכל כוונתו, הוא יכול לזכות לדברים שאפילו לא חשב שביכולתו לזכות להם. לעיתים, תוספת צעקה וכוונה יכולה

ובאותו רגע זכה לקרון עור פנים

במשך ארבעים שנה

י"ג מדות של רחמים - בצעקה ובכוונה - בימי הרחמים אנחנו מזכירים שלש עשרה מדות של רחמים, וצריך לדעת שאפשר

והדין הוא שמה שקנה עבד - קנה רבו, ואם כן - אתה עבדו, ורכושך קנוי לו! אבל עשו המשיך לבכות ולצעק: "הברכה אחת היא לך אבי, ברכני גם אני אבי, וישא עשו קולו ויבך" (כ"ז ל"ח). ואז משנה יצחק את דעתו, ומברך גם אותו: "הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל; ועל חרבך תחיה" (כ"ז, לט-מ). מדוע שינה יצחק את דעתו? מה השתנה?! אלא שכשאדם צועק, גם אם הוא עשוי, הוא יכול ליצור יש מאין, ואפילו ברכה חדשה! כשאדם אומר את מילות התפילה בימים אלו בצעקה, ומראה שכואב לו, אז אף אם חלילה אין הוא מספיק זכאי, הוא יכול ליצור לעצמו ברכה וזכות חדשה ומיוחדת. המדרש (דברים רבה ב) מביא שיש עשרה לשונות של תפילה, ואחת מהן היא 'צעקה', ולכן צריך אדם להשתדל שתפילתו תהיה בכל כוחו ובכל כוונתו (שש באמרתך)

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק תשפ"ג)

ליצור שנוי מהותי בכל מהלך החיים! בתפילת "אנא בכח", אנחנו מבקשים: "ושמע צעקתנו יודע תעלומות". גם לשון הרמב"ם היא שבימים אלה יש להרבות בתפלה ובצעקה: "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר: "דרשו ה' בהמצאו" (הלכות תשובה ב, ו). כשכואב לאדם - הוא לא מדבר, הוא צועק! כך אנו מראים לקב"ה שכואב לנו על העבירה, ולכן יש לומר את שלש עשרה מדות של רחמים בצעקה ובכוונה גדולה. לימוד גדול למדים אנו מצעקתו של עשוי; לאחר שנטל יעקב את הברכות מיצחק, בא עשו ורצה אף הוא ברכות. אמר יצחק: "מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואוכל מכל בטרם תבוא ואברכהו, גם ברוך יהיה" (בראשית כ"ז ל"ג). מה עשה עשו? "ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאד, ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי". אמר יצחק: כבר ברכתני אותו בעשר ברכות, וביניהם אמרתי: "היה גביר לאחריך" (בראשית כ"ז כ"ט),

המשך מעמוד 20 | הרב ישראל ליוש

מטיף לו מוסר לרוב על 'מותרות'. ויהי הדבר לפלא! וכי הוא צורך מותרות?! הרי ביתו דל ועני, בקושי יש לו בשר ודגים לשבת, וילדין לובשים קרעים קרעים, ושמחים בחלקם!...

ר' פסח אזר אומץ ושאל את ר' חיים יצחק על יחסו הקר והכועס כלפיו... "לפני כמה ימים" - סיפר המגיד לר' פסח - "למדנו אצל בבית וראיתי שעל שולחןך פרוסה מפת משי יקרה... זה מותרות! ומותרות הוא סתירה לחיי תורה ועלול לגרום לירידה רוחנית!..."

"אספר לרב כיצד הגיעה המפה על שולחני? כאשר הייתי נער בקובנא, חלה א' מפרנסי המקום, הנגיד רבי אליעזר פריידין, ואני התנדבתי לבוא אליו כל יום ולהקריא לו משניות, תהילים ופרשת השבוע. אחר שהבריא רצה לשלם לי וסירבתי, אך הוא מאוד הפציר בי... בינתיים עליתי לארץ ישראל, והנה לפני חודש קיבלתי חבילה ובה מפת המשי ומכתב מבני הנגיד שאביהם ציווה להם לשלוח אלי את המפה, כדי שאהנה ממנה, ומלבד זאת תהיה המפה פרוסה בירושלים עיר הקודש. אשתי סירבה לקבל את המפה הזו בטענה שזה אכן מותרות וזה לא יוסיף לנו יראת שמיים וודאי לא יועיל לנו בחינוך ילדינו, אך אני טענתי שמצוה עלינו לקיים בקשתו ולפרוס את המפה בירושלים... אשתי הסכימה והמפה נפרסה על שולחננו!..."

המגיד שמע את דברי ר' פסח וטען שאכן האשה צודקת, והם החליטו לפנות ולשאול את הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל כיצד עליהם לנהוג?

ר' שמואל דן בכובד ראש בצדדי הספק והכריע: מפת המשי תיפרס על השולחן, כד לקיים את בקשת הנותן, אך עליה תיפרס מפה פשוטה כדי שלא תהנה המשפחה ממותרות.

מספיקה לבעליה, יש לנו דיוהותר... "וסיפר על מקור פרנסתם: "אשתי הצדיקה, אשת החיל, עולה מידי ערב לטחנת הקמח, ובהסכמתו של בעל הבית היא אוספת את שיירי הקמח שנשרו מהרחיים, ומהם היא אופה לחם טרי וטעים, ואנו אוכלים אותו לשובע..."

אחר הסעודה הזמין העוור את הגאון מוילנא אל ביתם לסעודת שבת. אך שוב, כיון שראה הגאון את עניותם חשש מסעודה שאינה מספקת לבעליה.

"יש לנו שפע רב" - התעקש העוור - "בשבת איננו מסתפקים בלחם יבש, אשתי עולה אל בית המטבחיים ועוזרת לנשים במריטת העופות, ובתמורה היא מקבלת את ראשי העופות והרגליים, ומכינה מהם מטעמים לכבוד שבת..."

כאשר נכנס הגאון מוילנא אל ביתם בליל שבת, השתומם לראות כי ביתם מלא באורחים, והעוור מיסב בראש השולחן, כשנהרת השבת הקדושה נסוכה על פניו, והן קורנות משמחה, כאילו הוא מסב סביב שולחן עמוס מטעמים ומעדנים...

הגר"א היה מספר בהתרגשות על פגישתו עם בני הזוג המאושרים והשמחים בחלקם, ולא רק בעבורם אלא גם בעבור האורחים שהתדפקו על שולחנם, כי הסתפקות במועט בלא שמחה, לאו 'הסתפקות במועט' היא...

כאשר הגיע הגאון רבי פסח טרוק זצ"ל מהעיר קובנא לירושלים עיה"ק, התאבק בעפר רגליהם של התלמידי החכמים בירושלים, ואף למד חברותא כל לילה, אחר תיקון חצות בכותל, עם הגאון רבי חיים יצחק זי"ע, המגיד מוילוקמיר.

יום אחד הרגיש ר' פסח שפני המגיד אליו אינם כתמול שלשום. כשניסה להבין את פשר הדבר, שם לב עוד שלאחרונה המגיד

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

המוצא בשבת מציאה שהיא מוקצה - האם חייב לטלטלה?

יש מן הראשונים שכתב, שאיסור מוקצה נדחה מפני מצוה, ולדבריו, לכאורה, המוצא אבידה בשבת שהיא 'מוקצה', אם אין לו אפשרות לשומרה במקומה, צריך לטלטלה על מנת להשיבה לבעליה. אולם, יש אומרים שאין איסור מוקצה נדחה מפני מצות השבת אבידה, משום שאין איסור נדחה מפני הפסד ממון. המשנה ברורה אינו מכריע בשאלה זו. אולם, המנחת יצחק כתב, שאף על פי שהמשנה ברורה לא הכריע בדבר, להלכה אסור לטלטל מוקצה אף במקום מצוה, ולכן לא הביאו המשנה ברורה ושאר הפוסקים את דברי המרדכי הללו בנוגע לדיון על השבת אבידה שהיא מוקצה.

ולהגביה כלי שמלאכתו לאיסור על מנת להחזירו לבעליו - דעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל שאסור, למרות שמותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך שימוש של היתר, משום שקיום מצות השבת אבידה אינו נחשב כהשתמשות בגוף החפץ.

מדוע אין להניח תפילין במנחה של ערב שבת?

בערב שבת אין אומרים 'תחנון' בתפילת מנחה, ואף ב'מנחה גדולה'. וכן אין אומרים - מחצות היום ואילך - את סדר 'צידוק הדין' [פסוקים שיש בהם הצדקת דין שמים, ועוד] שנהוג לומר בהלניית המת, משום שבימים שאין אומרים תחנון אין אומרים צידוק הדין. וכן האוכל סעודת פת מחצות היום ואילך, אינו אומר לפני ברכת המזון 'על נהרות בבל', אלא 'שיר המעלות', כנהוג בימים שאין אומרים בהם תחנון. וכן הנוהגים על פי הקבלה להניח תפילין בתפילת מנחה, לא יניחו בערב שבת. וטעם הדבר - כתב המחזיק ברכה בשם האור צדיקים, שבאותה שעה כבר 'מתנוצצת' מעט קדושת השבת, ובשבת אסור להניח תפילין.

האם ניתן לכתחילה להתפלל ערבית בערב שבת לפני השקיעה? ומה הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל בנוגע למי שמתקשה לאכול סעודת ליל שבת בקיץ בשעה מאוחרת?

בימות הקיץ, שהימים ארוכים, נהגו במקומות רבים, שאף אלו המתפללים בכל ימות השבוע תפילת ערבית לאחר צאת הכוכבים, מתפללים בערבי שבתות לפני שקיעת החמה, בשל השעה המאוחרת לילדים הקטנים, או מטעמי נוחות בעלמא. והנהגים כן, יקפידו להתפלל מנחה לפני זמן 'פלג המנחה'. ובשעת הדחק, ניתן להקל להתפלל ערבית בציבור בבין השמשות, אף כאשר

התפללו מנחה לאחר פלג המנחה.

ולדעת הגר"א, יש להימנע מלהתפלל ערבית לפני צאת הכוכבים, וכן מנהג רוב האשכנזים בארץ ישראל. וכן הורה הקהילות יעקב, בנוגע למוסד של ילדים שהתקשו להמתין לסעודה המתקיימת בשעה מאוחרת - שלא יתפלל מבעוד יום, אלא יתנו להם מזונות ופירות מבעוד

יום, ויתפללו ערבית רק לאחר צאת הכוכבים. וכן דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, שאין להקל בכך, ורק במקרים מיוחדים ניתן להקל. והוסיף, שאף אדם שיש לו ילדים קטנים בביתו, וקשה לו בימות הקיץ לעכב את סעודת השבת עד השעה המאוחרת שבה שבים מתפילת ערבית המתקיימת לאחר צאת הכוכבים, עדיף שלא יתפלל מבעוד יום, אלא יקדש מבעוד יום ויאכל סעודת שבת, ולאחר מכן יתפלל ערבית בזמנה. וגם הגר"ש זא"ל, לא היתה דעתו נוחה שבכמה מקומות בארץ ישראל הנהיגו להתפלל ערבית של שבת מבעוד יום, משום שאין זה נכון שבאותו מקום אצל חלק מהציבור יהיה כבר שבת, ואצל חלקו עדיין חול. אולם, לדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, ניתן להקל בכך גם בארץ ישראל, ולהתפלל ערבית של שבת מפלג המנחה ואילך.

כיצד נרמזת בסדר תפילות השבת מערכת הקידושין והנישואין כביכול שבין השי"ת לעם ישראל? האם ראוי לומר במנחה של שבת "שבתות קדשך?"

נוסח הפתיחה של הברכה האמצעית בכל אחת מתפילות השבת, שונוה. בליל שבת, "אתה קדשת", בשחרית "ישמח משה", ובמנחה "אתה אחד". ואילו ביום טוב, אומרים בכל התפילות נוסח אחד. והטור כתב טעם לדבר, ששלוש התפילות של שבת הן כנגד שלוש שבתות: תפילת ערבית, "אתה קדשת", כנגד שבת בראשית, שבה התקדש יום השבת לראשונה. תפילת שחרית, "ישמח משה",

כנגד שבת של מתן תורה, שהרי מתן תורה היה בשבת. ותפילת מנחה, "אתה אחד", כנגד שבת שלעתיד לבוא, הנזכרת בנוסח ברכה זו. והאבודרהם כתב טעם נוסף לדבר, שהשי"ת וישראל הם בבחינת חתן וכלה, ולכן: "אתה קדשת", רומז לקידושין; "ישמח משה", לשמחת חתן וכלה; תפילת מוסף, ל'תוספת כתובה'; ו"אתה אחד", לייחוד שבין החתן והכלה.

ומנהג בני אשכנז, לשנות שינוי נוסף בין שלוש התפילות - בברכת 'מקדש השבת'. בערבית, אומרים "וינוחו בך", בשחרית - "וינוחו בו", ובמנחה - "וינוחו בם". והכנסת הגדולה כתב טעם לדבר, ששלוש המילים - 'בה', 'בו' ו'בם' - יחד, הן בגימטריה נ"ו, כמספר הברכות שבתפילות ימי החול, תשע עשרה ברכות בכל אחת משלוש התפילות, סך הכל חמישים ושבע ברכות. ויש שכתבו, שבתפילת מנחה צריך לשנות ולומר "והנחילנו... באהבה וברצון שבתות קדשך", בהתאם ללשון הרבים של המילה "בם", אולם, יש שכתבו שאין לשנות מהמקובל, ואכן, כך הוא הנוסח בסידורים הישנים והמודרניים - "שבת קדשך" גם בתפילת מנחה. ויש שפירש, שלשון הריבוי, "בם", נסובה על המילים "באהבה וברצון", דהיינו שינוחו באהבה וברצון.

מהו איסור 'מְחִמֵּר'? ואילו איסורים כרוכים ברכיבה על סוס בשבת?

חכמינו ז"ל דרשו מהכתוב: "לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֲתָה... וּבְהַמְחִיֵּר", שאסור לאדם לעשות מלאכה בשותפות עם בעל חיים, כלומר, אסור להנהיגו בשבת באופן שיש בו עשיית מלאכה; וכגון, אם בהמה עומדת ברשות הרבים, ואוכף, או משא אחר, מונח על גבה, או שהיא קשורה לעגלה, והאדם מדרבן אותה ללכת - בגערה, בדחיפה, במשיכה וכדומה - תוך שהיא מטלטלת את האוכף ואת המשא, יש בכך פעולה של מלאכת 'הוצאה' הנעשית על ידי האדם והבהמה יחד. ואיסור זה, מכונה 'מְחִמֵּר', ואמור אף בבעל חי של גוי או של הפקר. ויש שכתבו, שאין האיסור אלא כשהבהמה הולכת

מחמת אימת האדם, אבל כשהוא קורא לה בנחת והיא באה אליו מרצונה, אין בכך איסור. ובנוסף, אדם מצווה שבעלי החיים שבעלותו ישבתו בשבת מכל ל"ט המלאכות האסורות בשבת, ומצוה זו מכונה 'שביית בהמתו'. וכתב הגר"ש זא"ל, שאדם אינו מצווה למנוע מבהמתו לצאת אל מחוץ ל'תחום', משום שאיסור תחומין אינו נחשב ל'מלאכה'. וכמו כן, ברכיבה על בהמה ברשות הרבים, אין איסור משום שביית בהמתו, משום ש'חי נושא את עצמו', ואין זה נחשב לטלטול ברשות הרבים; ואף שלאדם אסור מדרבנן לטלטל אדם אחר ברשות הרבים, בבהמה לא אסרו זאת. ברם, הרכיבה אסורה מצד עצמה, מדרבנן, אף ברשות היחיד, ופעמים שהיא כרוכה גם באיסור 'מְחִמֵּר'.

(מ"ב דרשו חלק ג, עמודים 81-85)

טועמיה

טעיות והגים מתוך הפרשה

בעל הטורים

פנים מתוך פירוש בעל הטורים על הפרשה

ולכך נהגו להשכים להתפלל סליחות מר"ח אלול ואילך

- נצבים. כדרך שנאמר בסיני ויתייצבו בתחתית ההר, בו בל' אמר כאן אתם נצבים
- לפני ה' אלהיכם ראשיכם. הקיש ראשיכם לאלוהיכם לומר מורא רבך כמורא שמים
- את לבבך ואת לבב. ר"ת אלול. לכך נהגו להשכים להתפלל סליחות מר"ח אלול ואילך.
- וכך לולא האמנתי לראות פטוב ה', לולא אותיות אלול שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'
- ואתה תשוב. וסמך ליה והותירך. שאם תשוב בתשובה שלימה מיד תהא נגאל
- כי תשוב אל ה' אלהיך. וסמך ליה כי המצוה הזאת. לומר שקולה היא התשובה כנגד כל המצוות כולן
- וכתבת פתים. בחיים עולה ע' לומר בשבעים פנים התורה נדרשת בהן וכן סוד ה' ליראיו וחיי האדם ע' שנה

הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם

העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ - שהם קיימים לעולם, וכאשר תקרה אתכם הרעה, יהיו עדים שאני התריתי בכם בכל זאת.

דבר אחר, העדותי בכם היום את השמים וגו' אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמא שינו את מידתם, שמא לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם, כענין שנאמר (קהלת א, ה) זורח השמש ובא השמש! הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמא שנתה מדתה, שמא זרעתם אותה ולא צמחה, או שמא זרעתם חטים והעלתה שעורים!?

ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד, אם זוכין אין מקבלין שכר ואם חוטאין אין מקבלין פורענות, לא שינו את מדתם; אתם, שאם זכיתם תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פורענות, על אחת כמה וכמה (רש"י, ספרי דברים לב)

ותהיה צמאה מאד לדבר ההוא שאכל או שעשה

למשן ספות הרנה את הצמאה - והטעם, כי נפש האדם הרוה שאיננה מתאוה לדברים הרעים לה, כאשר תבוא בלבו קצת התאוה והוא ימלא תאוה או יוסיף בנפשו תאוה יתירה ותהיה צמאה מאד לדבר ההוא שאכל או שעשה יותר מבראשונה, ותתאוה עוד לדברים רעים שלא היתה מתאוה להם מתחלה....

...ולכך יאמר הכתוב בהולך בשרירות לבו, שהוא אם ימלא נפשו בתאוות השרירות והחזקות עליו, אשר היא צמאה להם, יוסיף נפשו הרוה עם הצמאה, כי יתאוה ויצמא למה שהיה שבע ממנו וכאשר השביע נפשו בו. (רמב"ן)

ועתה פתחו לכם את השקפה הזאת (לא יט)

בכתיבת ס"ת, כיון שבזמנינו שיש לנו ספרים הלימוד מתוך ספר התורה הוא זלזול בכבודו

כשאדם קונה ספר יכוין לקיים מצוות ועתה כתבו לכם

מין הגר"ש הלוי ואזנר בעל 'שבט הלוי' כותב שמקיימים את המצוה לא רק בכתיבת חומשים וגמרות וכדו', אלא גם בקנייתם, וכ"כ הלבוש והאגרות משה (ודלא כנפש חיה), והאגרות משה מוסיף שאדרבה, הכותב במקום שיכול לקנות בזמן קצר ובזול עובר על איסור ביטול תורה.

ובספר יפה ללב הביא מספר 'אורחות יושר' שכשאדם קונה איזה ספר יכוין לקיים מצוות ועתה כתבו לכם.

ובחומש תורה תמימה חילק בין אם קונה ממדפיס שאז יוצא יד"ח המצוה לבין אם קונה מבעה"ב שאז אינו מקיים כיון שהספר כבר נמצא בעולם ואינו גורם לריבוי תורה.

מצות כתיבת התורה היא כדי ללמוד בה, שכתוב ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם, וע"י הגמ' ופירושה ידע פירוש המצות והדינים על בוריים, לכן הן הספרים שאדם מצווה לכותבם.

הבית יוסף כותב שכוננת הרא"ש היא, שגם בשאר ספרים מקיים מצות כתיבת ס"ת, ואף יש בכך יותר מצוה מאשר להניח ספר תורה בהיכל כדי שיקראו בו ברבים, אכן אם כותב ס"ת על מנת לקרות בו הוא ובניו פשיטא שזהו עיקר קיום המצוה.

אכן הפרישה כותב שכוננת הרא"ש היא שהמצוה היא דווקא בספרים אלו ולא

הכותב ס"ת מעלה עליו הכתוב כאילו קיבלו מהר סיני

כתב השו"ע 'מצות עשה על כל איש מישראל לכתוב לו ספר תורה, ואפילו הניחו לו אבותיו ס"ת מצוה לכתוב משלו'. (יו"ד ע"ד א')

בגמרא במנחות (ל'): כותב שהכותב ס"ת מעלה עליו הכתוב כאילו קיבלו מהר סיני. הטור כותב שלכן מאד צריך לחזור אחרי המצוה הזו.

מצוה לכתוב חומשי התורה ומשנה וגמרא ופירושיהם

הטור כותב בשם אביו הרא"ש שזוה לא נאמר אלא לדורות הראשונים שהיו כותבים ס"ת ולומדים בה, אבל עכשיו שכותבים ס"ת ומניחים אותו בבית הכנסת לקרות בהם ברבים, מצות עשה על כל ישראל אשר ידו משגת לכתוב חמשה חומשי התורה ומשנה וגמרא ופירושיהם להגות בהן הוא ובניו, כי

הכל כדאי הכל כדאי 'א פיא' אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם

כ"ק האדמו"ר מסלונים בעל ה'נתיבות שלום': - אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם. הוא החסד הגדול שנתן הקב"ה ביום זה, שהדין איננו לפני שום שר וממונה אלא לפני

הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכדאיאת אבות ממון הס"ק מסלונים זי"ע, שכאשר הדין הוא לפני שר הרי משועבד הוא לחוקים ואינו יכול לשפוט כי אם ע"פ החוק, אבל אם הדין הוא לפני המלך בעצמו הרי המלך הוא למעלה מכל החוקים. וזהו מחסד ה' ורחמיו שנתן לישראל ביום הדין שאתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם בכבודו ובעצמו, לא לפני מלאכים ושרפים, אלא הקב"ה בעצמו יושב על כס המשפט, כי רצונו לשפוט בעצמו את עמו, כאב הרחמן המבין נכונה את נפש הבן ויודע את כל יסורי הנפש שיש לו מהחטא. וכלשון הז"ל (ר"ה יח.) שבר"ה כולם נסקרים בסקירה אחת, שהקב"ה סוקר את כל המפעל.

וכאשר יש ליהודי גדול ההבנה במשמעות הרגשה הזאת שכולם נסקרים בסקירה אחת וגם בכלל, הרי זה גופא הרוממות הגדולה ביותר. וכמו ששמעו פ"א את מרן הס"ק מסלונים זי"ע אומר בינו לבין עצמו: " הכל כדאי הכל כדאי א ביא אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", והכוונה ה' נראה, על כל התוכחה שנאמרה לפני אתם נצבים שהכל כדאי וכו', שבר"ה מגיע יהודי לגדלות כזו שאתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וכולם נסקרים לפניו ית' ובבחינה זו יום ראש השנה הוא בבחי' אחת בשנה שבו יהודי ניצב לפני ה' אלקיכם בעצמו (נתיבות שלום - ימים נוראים)

ונתן הכתוב עצה ודרך כיצד נזכה בדין לשנה טובה ומתוקה בכל העניינים

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: בפרשתו (נצבים כט ט), 'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם' וגו', בספה"ק האריכו הרבה לפרש דברי הפסוק בדרך הרמז על פי הנודע 'שהיום' רומז לראש השנה (עי' זוה"ק ח"ב לבי), ובא הכתוב לומר, דעו כי אתם נצבים היום בראש השנה לפני ה' אלקיכם, הוא היום בו כל באי עולם יעברון לפניו ית' כבני מרון, ומי לא נפקד כהיום הזה, ונתן הכתוב עצה ודרך כיצד נזכה בדין לשנה טובה ומתוקה בכל העניינים, לזה אמר הכתוב אתם נצבים היום כולכם, שעל ידי שנהיה 'כולכם' באגודה אחת ובאחדות הלבבות טו, נזכה לכל הטובות והישועות שבעולם, ברוחניות ובגשמיות.

(באר הפרשה נצבים תשפ"ג)

תלוי כיצד אומרים את הסליחות ומה עושים לאחר הסליחות

מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל: בבעל הטורים פרשת נצבים כתב על הפסוק 'ומל השם אלוקיך את לבבך ואת לבבך זרעך' שהוא שהוא ראשי תיבות בחודש אלול, וכתב שם כי לכן נהגו להשכים ולהתפלל סליחות בחודש אלול, והיינו שעל ידי הסליחות והתפילה זוכים למעלה של הסרת ערלת הלב והזמן המסוגל לזה הוא חודש אלול.

אמנם אין זה פשוט כל כך לזכות למילת הלב על ידי הסליחות, שהרי אנו כולנו אומרים סליחות, ואף על פי כן, וכי מיד לאחר הסליחות כבר זוכים למילת הלב, הלא אין אנו רואים זאת, ואומרים סליחות ולא רואים את השינוי, לא מרגישים את ההשתנות, ולא מרגישים שמקבלים איזה מעלות נוספות אחרי הסליחות.

וזה מפני שלא די באמירת הסליחות לבד, ותלוי גם כיצד אומרים את הסליחות ומה עושים לאחר הסליחות, מה עושים אחר כך במשך כל היום, וכדי באמת יהיה שינוי על ידי הסליחות צריכים התבוננות, שתהיה חרדה ואימת הדין מהמצב שנמצאים, ואז על ידי זה עם הסליחות והתפילה ביחד זוכים למל השם אלוקיך את לבבך.

(מתוך שיחה ערב ראש השנה תשס"ה עלון 'דברי החיווק' נצבים תשפ"ג)

שאם אנחנו בנסתרות שלנו נכוון לשם שמים, אז ירגישו בנינו בזה

הנסתרות לה' אלקינו והנגלת לנו ולבנינו מרן הגר"ש הלוי ואזר בעל 'שבט הלוי': י"ל, שיש איש ישראל העוסק במצות התשובה ושב אל לבו כי

רע וזר עזבו את ה', אבל עדיין לא הגיע למדרגה שיכנסו הרהורי תשובה גם בלב בניו, והטעם כי עדיין לא שב בכל לבו ונפשו ומאודו. והאמת שאם אנחנו בנסתרות שלנו נכוון לשם שמים, אז ירגישו בנינו בזה ויתקיימו לנו הדורות. והיינו ע"י שנסתרות לה' אלקינו, ע"י הנגלות לנו ולבנינו.

(גליון מעינות הלוי נצבים תשפ"ג)

החידה לפרשת השבוע || היכן נרמזה בפרשתנו תקיעת שופר?

תשובה: איתא בספרים על הפסוק 'שורש פורה ראש ולענה' - ראשי תיבות 'שופר', לומר - כי האדם שיש בו שורש פורה ראש ולענה, והוא מתברך בלבבו לאמור 'שלום יהיה לי', בא קול השופר ומבטלו, כפי שנא' 'אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו' (עמוס ג, ו). וכן נא' במתן תורה 'וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה'. וכן כתב רבי סעדיה גאון: הטעם ה' לתקיעת שופר בר"ה, כי כשנשמע תקיעת שופר נירא ונחרד ונשבר עצמנו לפני הבורא, כי כך טבע השופר - מרעיד ומחריד. וייתכן שלכן קוראים פר' ניצבים קודם ר"ה, ללמדנו עניין זה (שערי אהרון).

(מתוך עלונו של הרב צ'לק תשפ"ג)

צידה לדרך

ולדבקה בו

וכי אפשר להדבק בשכינה, אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאלו מתדבק בשכינה.

(כתובות קי"א ב')

כעבור חודשיים בהיותי ביוהנסבורג, הודיעוני בטלפון כי בעת שקראו בספר מצאו טעות גדולה בתיבה שלימה

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת (לא יט)

מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א: זכיתי ברוך השם לכתוב ספר תורה בארץ ישראל על ידי שליחות בהרשאה בכתב, על קלף ודיו שלי, ואחר כך מסרתיו לארבעה מגיהים מפורסמים שהגיהו וכל אחד מהם העיד שמעכשיו הספר נקי מכל שגיאות. והנחתי לעצמי לכתוב אות בכל ספר, ואת כל הפסוק "תורה ציוה לנו משה" וגו' וכן את האות האחרונה, וגמרת את כתיבת הספר תורה בשמחה רבה ועצומה והודאה לאלקינו יתברך שמו. והבאתי דברי החינוך (מצוה תרי"ג) שכל המקיים מצוה זאת יהיה ברוך ויחכם הוא ובניו, והשאלתי לציבור לקרוא בו.

כעבור חודשיים, בהיותי ביוהנסבורג, הודיעוני בטלפון כי בעת שקראו בספר מצאו טעות גדולה בתיבה שלימה ורוצים מיד לתקנו בשליחותי. ואני מנעתי אותם, שבגמרא (במנחות ל ע"א) מפורש שאם כותב בעצמו בלי שליחות כאילו קיבלו מהר סיני. ואפילו הגיה בו אות אחת, שמעכשיו כשר, הווה כאילו כתב כולו. עיין שם וברמ"א (סימן ע"ד), ולכן סברתי שעדיף לי לכתוב בעצמי אות אחרון, שיהא כאלו קיבלתי מהר סיני, ואילו אם יתקנו בשליחותי יחסר לי מעלה גדולה דכתבו בעצמו כאלו קיבל מהר סיני. ואמרת בינתיים להשהות הספר תורה ולא לתקנו, ויחפשו ספר תורה אחר. אבל לא יכולתי בשעתו להכריע.

שורש הספק אצלי הוא, שכל זמן שלא מתקנים את הטעות מתבטל כל רגע קיום המצות עשה שמקיימין גם בשליחות, ומי יימר כדי לזכות למעלה יתירה שאתקן בעצמי מותר להשהות קיום המצות עשה דכתיבת ספר תורה שישתהה הדבר לערך חודשיים עד שאחזור לארץ ישראל. ועוד מנלן שמוותר להשהות טעות בספר תורה. והחלטתי להשהות עד שאעבור על הלכה זאת ואגיע לכלל הכרעה. ואני יושב ביוהנסבורג כאומן בלי כלים, שאין לי ספרים די הצורך.

(תשובות והנהגות ח"ב סימן תקכא ועיי"ש הדו"ד בענין זה)

עבר לפני התיבה והסתלסל בקולו "שוועת עשירים אתה תשמע"...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א: יש לדעת, כי הקב"ה אוהב את העניים - שוועת עניים אתה תשמע, צעקת הדל תקשיב ותושיע!

העניים באים לזכותינו במצות הצדקה המקיימת את העולם, ועל ידי שהקב"ה רואה שעוזרים לעניים גם הוא עוזר לעם ישראל, וזהו "פתח תפתח... נתון תיתן לו" - כשאתה פותח את ירך, אתה גורם שהקב"ה יפתח את ידו וישפיע שפע לעולם כולו - "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'!"

מעשה היה בבית כנסת של עשירים, שעמדו על כך שרק אנשי עסקים ובעלי ממון יהיו חברי בית הכנסת. פעם ניסה אדם להצטרף אליהם, אך הם לא נתנו לו: "לך חפש לך מקום אחר, כאן נמצאים רק בעלי מעמד וממון!"

והנה חיפשו חזן. הלך אותו אחד, שהתברך בקול ערב, והציע את עצמו. קיבלוהו. עבר לפני התיבה והסתלסל בקולו "שוועת עשירים אתה תשמע"...

התפלאו - שוועת עשירים? מהו הפסוק הזה? הרי כתוב "וצעקת עניים ישמע" (איוב לד, כח). אמר להם: "איך אומר צעקת עניים, כשכולם כאן עשירים?! איזו צעקה ישמע ה'?!... והרמז הובן..."

(מתוך הספר 'משכנני' דברים)

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

דחף הגוי את הילד בכח וממילא נתגלה לפניו המטמון אשר מתחת לרגליו

לְאֵהָבָה אֵת ד' אֶלְקֵיךָ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ (ל' כ')

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: בתקופת הימים לאחר מלחמת העולם השנייה שררה דחקות גדולה בארץ והיתה העניות זועקת מכל פינה.

פעם הלך ילד עני בדרכו בצפרא דשבתא ומצא מטבע גדולה ברחוב, אך כיון שאסור לטלטל כסף מחמת איסור מוקצה על כן דרך ברגלו על המטבע, והחליט לעמוד כך עד צאת השבת, עברו כמה שעות וערל אחד הבחין בילד שאינו זז ממקומו, והיה תמה על התנהגות מוזרה זו, לפיכך ניגש אליו ושאלו מאי האי, למותר לציין שהילד לא רצה לענות לו, בידעו שאם יראה הגוי את האוצר יזכה בו לעצמו, לכן עשה את עצמו כאינו שומע, אך הלה לא הרפה ממנו, ומשלא השיב לו אחר כמה פעמים דחף הגוי את הילד בכח וממילא נתגלה לפניו המטמון אשר מתחת לרגליו, ותיכף התכופף הגוי, הגביה את המציאה והלך לו לדרכו.

צער גדול נצטער הילד באותה שעה על הפסד הממון, והלך לגולל את אשר על לבו לפני הרה"ק רבי נחום מראחמסטריווקא זי"ע, מששמע הרבי את הדברים כהווייתן ניחמו בדברים וביקש ממנו שיפסיק מלבכות שהרי אסור להצטער בשבת, ובזאת ציוה עליו לבוא לביתו אחר השבת. במוצש"ק הגיע הילד לביתו, וכאשר נכנס החדרה הושיט לו הרה"ק מראחמסטריווקא מטבע דומה למה שמצא בשב"ק, ואמר לו שהוא מוכן ומזומן להעניק לו את המטבע במתנה גמורה, אך זאת בתנאי שבתמורתה יתן לו את שכר המצוה שהתגבר על יצרו ולא נטל את המטבע באיסור, שמע הילד את ההצעה והחליט שהוא אינו מוכן לוותר על שכר המצוה וגם סיפור ניתן ללמוד דרך חינוך, שבחכמה יתירה הביא אותו להשגה זו שמצות ה' חשובה יותר מאלפי זהב וכסף, ונתן לו להרגיש את המתקנות של המצוה כדי שלא יצטער על אובדן דבר גשמי.

(הגדה של פסח - באר החיים)

אני לדודי
ודודי לי

בכל כוחו התאזר ראש הישיבה, רבי חיים שמואלביץ באמונה וביטחון בה' יתברך, ובליבו עלתה המחשבה, כי במצב כזה של פחד מות זהו זמן טוב לתפילה. בעודו צועד אל חדר החקירות, נשא תפילה חרישית אל ה' יתברך וביקש שלושה דברים:

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על התפילה שלא שבה ריקם

גרמה להם לתהות על מקורותיה הכלכליים, ובאחד הימים נקרא ראש הישיבה לחקירה משטרתית על אודות המימון של הישיבה. המתח והדאגה שאחזו בו היו עצומים - כיצד יוכל להניח את דעתם של החוקרים היפנים הקשוחים, המבקשים בכל מחיר לחשוף את מקורות המימון שלהם? בפרט כשמטרתם היא להכשילו ולמצוא עילה להתפטר מן הישיבה.

בכל כוחו התאזר באמונה וביטחון בה' יתברך, ובליבו עלתה המחשבה, כי במצב כזה של פחד מות זהו זמן טוב לתפילה. בעודו צועד אל חדר החקירות, נשא תפילה חרישית אל ה' יתברך וביקש שלושה דברים:

א. שיעזור לו הקב"ה שאם יזכה להינצל, יוכל להתמסר לגמרי ליגיעת התורה, והעול הכספי של הישיבה לא יהיה מונח על כתפיו.

ב. שיזכה לגדל בנים תלמידי חכמים.

ג. שיזכה להשיא את בנותיו לחתנים תלמידי חכמים.

מעשה זה סיפר הגר"ח בשמחת נישואי בתו הצעירה, וכה שח: "ברוך ה', עזרני הקב"ה ברוב רחמיו ומלא את בקשותי. העול הכספי של הישיבה כבר אינו מוטל על צווארי, הבנים תלמידי חכמים והוגים בתורה, זרע ברך ה', והחתנים - תלמידי חכמים מרביצי תורה, וכעת התקיימה תפילתי בשלמות, בהשיאנו את בתנו הצעירה עם חתן תלמיד חכם".

תפילתו בעת הצרה - לא הושבה ריקם.

(מתוך הספר: ומתוך האור, סדר תפילתנו)

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רע הגזירה (סדר התפילה לראש השנה)

כח עצום יש בתפילה לקרוע מעל האדם גזרות קשות, להפוך את הטבע ולחולל ניסים. הקב"ה שומע תפילה, וכל מי שעיניו בראשו מתאמץ לנצל בכל כוחו את המתנה המופלאה הזו שניתנה בידינו.

בשנים בהן שהתה ישיבת מיר בשנחאי - אליה נמלטו מאימת המלחמה הנוראה באירופה - עמדה העיר תחת השלטון היפני, שהיה בן בריתה הקרוב של גרמניה הנאצית. מלכתחילה הסתכלו היפנים על בני הישיבה הזרים בעין עקומה, וביקשו להיפטר מהם בהקדם האפשרי, ואם לא די בכך, דרשו הנאצים מעמיתיהם היפנים לבצע ביהודים את מה שביצעו ביהודי אירופה. ואמנם הם לא עשו זאת בפועל, אך העוינות היתה גלויה, והיפנים הצרו את רגליהם של פליטי הישיבה בכל הזדמנות.

למרות הקשיים הרבים התאמץ ראש הישיבה, רבי חיים שמואלביץ, להחזיק את הישיבה. בדרכים לא דרכים הגיעו לידו כספים שנשלחו מידידי הישיבה בארצות הברית. אלא שכאן נוצרה בעיה קשה - החזקת כספים בסכומים כאלו היתה אסורה בתכלית האיסור על ידי השלטון היפני, ובודאי כספים אלו, אשר מקורם בארה"ב, שמוגדרת היתה אצלו כמדינת אויב. משום כך היה צורך להיזהר שלא יודעו לקיומו של הכסף בשום אופן.

אלא שהיפנים לא היו טיפשים. הישיבה המתנהלת מתחת לאפם

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: 10dirshu@gmail.com